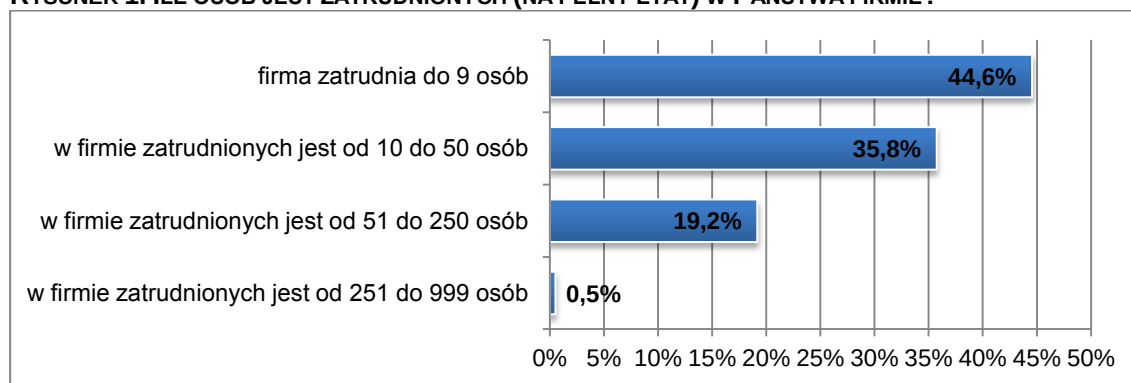

1. Charakterystyka badanych podmiotów

Wywiady w głównej mierze zostały przeprowadzone wśród firm mikro, zatrudniających do 9 pracowników, które stanowiły w badanej populacji 44,6%. Kolejną najczęściej reprezentowaną grupą były firmy małe, zatrudniające od 10 do 50 pracowników (35,8%). Ponadto w badaniu udział wzięli również przedstawiciele firm średnich - zatrudniających od 51 do 250 pracowników (19,2%) oraz firm dużych (0,5%), w których na dzień przeprowadzenia badania pracowało od 251 do 999 pracowników (rysunek 1).

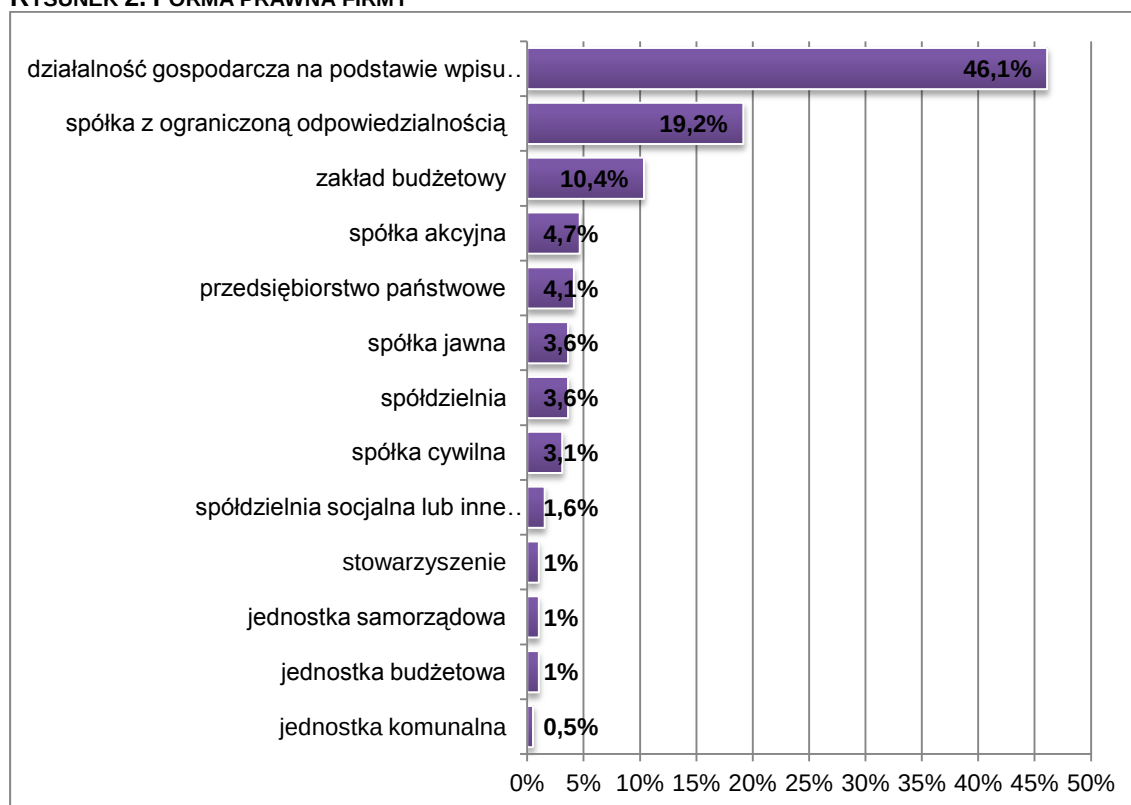
RYСУNEK 1. ILE OSÓB JEST ZATRUDNIONYCH (NA PEŁNY ETAT) W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę formę prawną badanych firm można zauważyć, że dominującą grupę stanowiły firmy prowadzące działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru (46,1%) oraz spółki z ograniczoną działalnością (19,2%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 2.

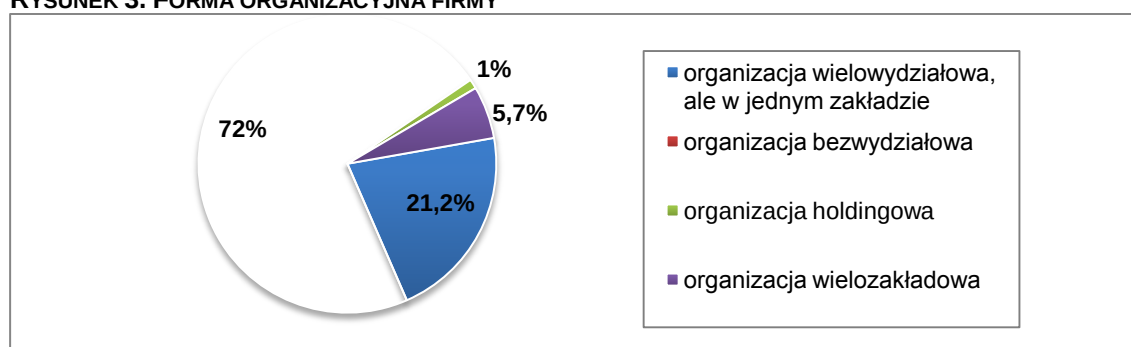
RYSUNEK 2. FORMA PRAWNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość firm, które wzięły udział w badaniu posiadała bezwydziałową strukturę organizacyjną (72%) oraz wielowydziałową, ale w jednym zakładzie (21,2%). Przedsiębiorstwa wielozakładowe oraz holdingowe stanowiły jedynie 6,7% badanej populacji (rysunek 3).

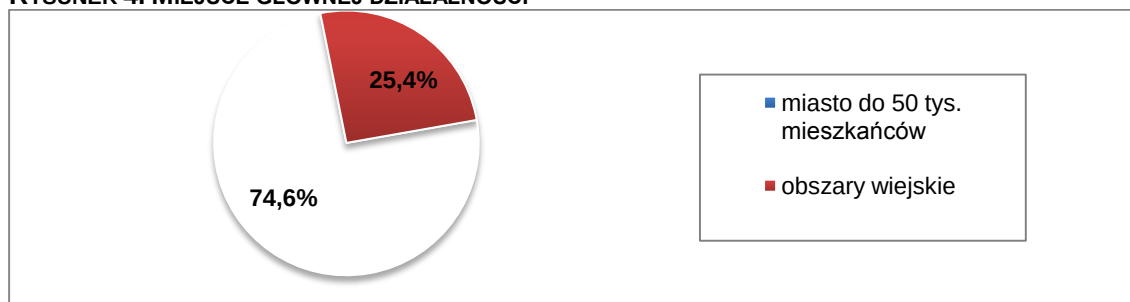
RYSUNEK 3. FORMA ORGANIZACYJNA FIRMY

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość badanych podmiotów prowadziła swoją główną działalność na terenie ośrodka miejskiego liczącego do 50 tys. mieszkańców. Firmy te stanowiły 74,6% respondentów. Następną grupą były firmy, które prowadzą działalność na terenie obszarów wiejskich (25,4%) (rysunek 4).

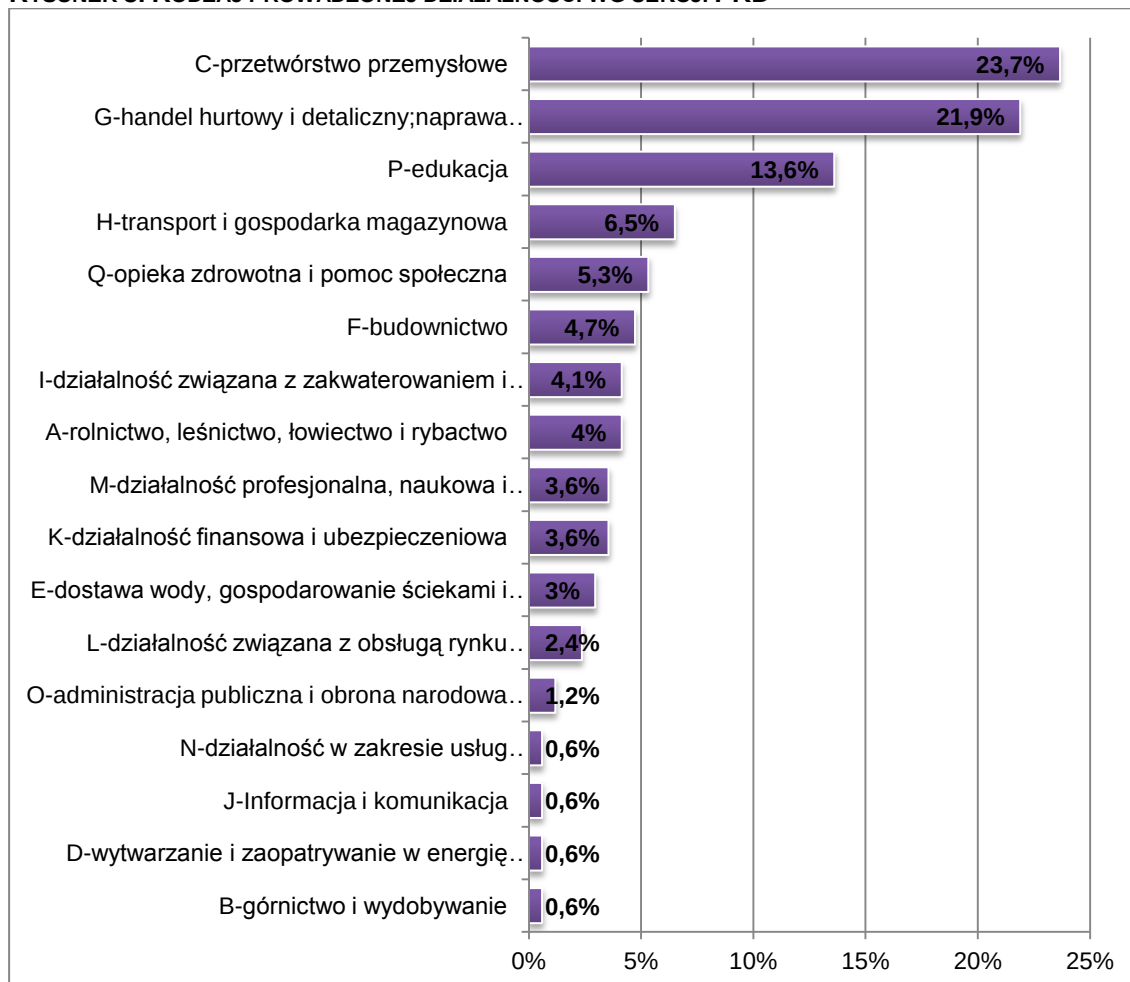
RYСУNEK 4. MIEJSCE GŁÓWNEJ DZIAŁALNOŚCI

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorstwa, które wzięły udział w badaniu funkcjonowały w ramach różnych sekcji PKD. Najwięcej spośród nich związanych było z „przetwórstwem przemysłowym” (23,7%), z „handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (21,9%) oraz „edukacją” (13,6%). Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia rysunek 5.

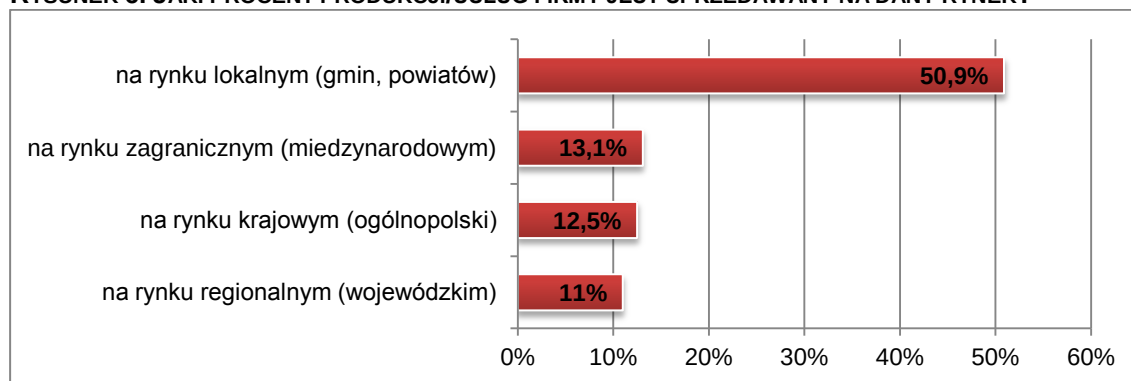
RYСУNEK 5. RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI WG SEKCJI PKD

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm zadeklarował, iż oferowane przez nich usługi, bądź produkty w większości sprzedawane są na rynku lokalnym (gmin, powiatów). Taką odpowiedź wskazało 51% firm. Pozostałe odpowiedzi rozkładały się następująco: rynek zagraniczny (międzynarodowy) – 13%, rynek krajowy (ogólnopolski) – 13% oraz rynek regionalny – 11% (rysunek 6).

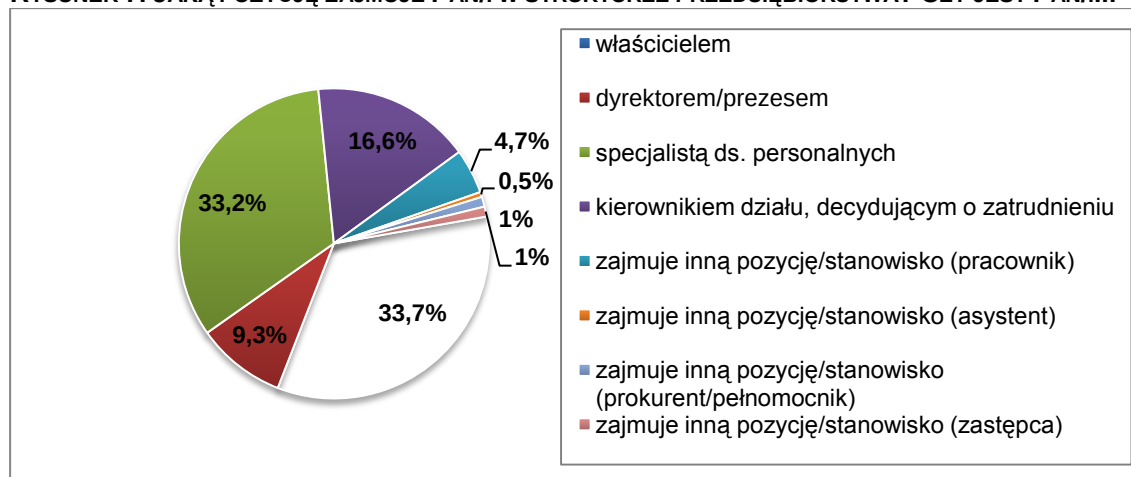
RYSUNEK 6. JAKI PROCENT PRODUKCJI/USŁUG FIRMY JEST SPRZEDAWANY NA DANY RYNEK?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy odsetek firm, które wzięły udział w niniejszym badaniu reprezentowanych było przez właścicieli (33,7%), bądź przez specjalistów do spraw personalnych (33,2%) (rysunek 7).

RYSUNEK 7. JAKĄ POZYCJĘ ZAJMUJE PAN/I W STRUKTURZE PRZEDSIĘBIORSTWA? CZY JEST PAN/I...

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

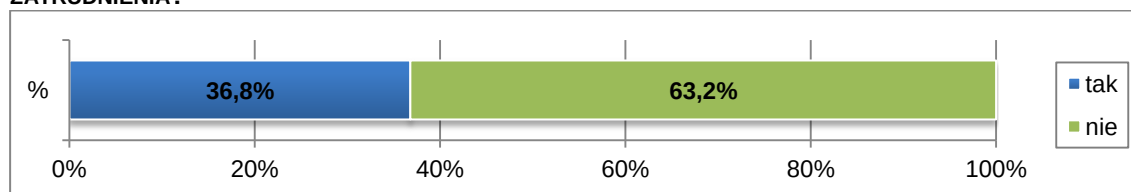
2. Polityka zatrudnieniowa

Jednym z głównych celów badania było rozpoznanie planów zatrudnieniowych przedsiębiorców województwa zachodniopomorskiego. W związku z tym respondentom zostały zadane pytania dotyczące planowanego zmniejszenia, bądź zwiększenia zatrudnienia, a także przyczyn zmiany wielkości zatrudnienia.

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie dotyczące zatrudniania pracowników w ramach elastycznych form zatrudnienia.

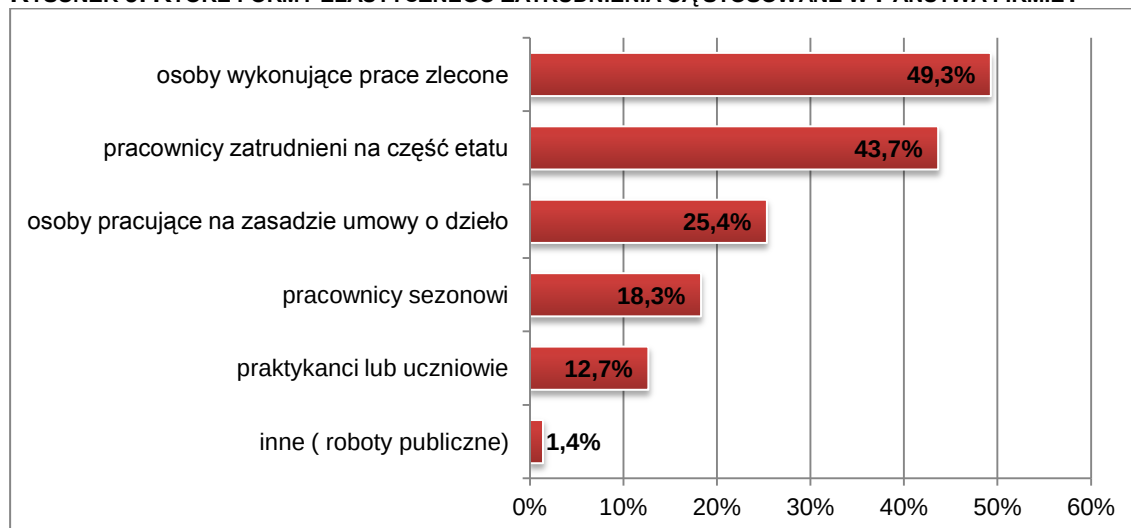
Badanie wykazało, iż zdecydowana większość respondentów (63,2%) nie zatrudnia pracowników z wykorzystaniem elastycznych form zatrudnienia. Spośród przedsiębiorców korzystających z takich form zatrudnienia największy procent z nich stosuje prace zlecane (49,3%) oraz zatrudnienie na część etatu (43,7%) (rysunki 8 i 9).

RYСУNEK 8. CZY PAŃSTWA FIRMA ZATRUDNIA PRACOWNIKÓW W ELASTYCZNYCH FORMACH ZATRUDNIENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 9. KTÓRE FORMY ELASTYCZNEGO ZATRUDNIENIA SĄ STOSOWANE W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż stosują elastyczne formy zatrudnienia; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie przewidywanego poziomu zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku. Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż w większości przypadków przedsiębiorcy nie planują znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. 70,5% respondentów zadeklarowało, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie.

Wzrost zatrudnienia zadeklarowało jedynie 11,4% badanych, co z racji wysokiego poziomu bezrobocia w województwie jest stanem negatywnym.

Pozytywnym natomiast jest fakt, iż odsetek przedsiębiorców planujących redukcję etatów jest niski i wynosi zaledwie 6,7% (tabela 1).

TABELA 1. CZY POZIOM ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE BĘDZIE:

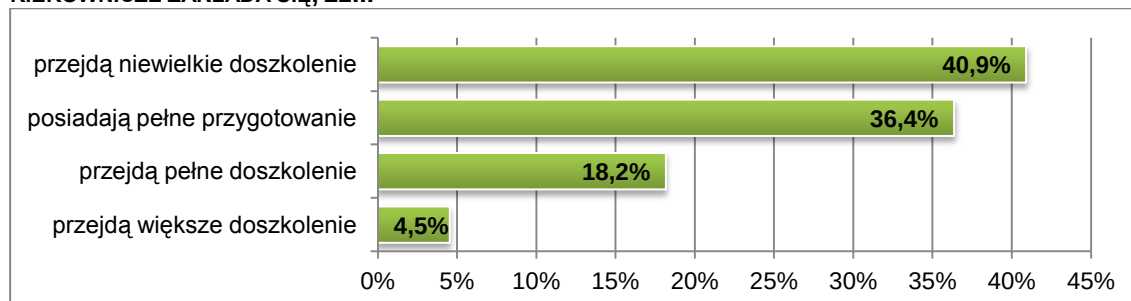
		Do 9 osób	Od 10 do 50 osób	Od 51 do 250 osób	Od 251 do 999 osób	Ogółem
Wyższy niż obecnie	n	10	9	2	1	22
	%	11,6%	13%	5,4%	100%	11,4%
Na tym samym poziomie	n	58	49	29	0	136
	%	67,4%	71%	78,4%	0%	70,5%
Niższy niż obecnie	n	8	4	1	0	13
	%	9,3%	5,8%	2,7%	0%	6,7%
Nie wiem/trudno powiedzieć	n	10	7	5	0	22
	%	11,6%	10,1%	13,5%	0%	11,4%
Ogółem	n	86	69	37	1	193
	%	100%	100%	100%	100%	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy, którzy zadeklarowali, iż poziom zatrudnienia w ich firmach w ciągu najbliższego roku będzie wyższy niż obecnie, zostali poproszeni o wskazanie, jak duża zmiana zatrudnienia nastąpi w ich firmach. Analiza pozyskanego materiału badawczego wykazała, iż zgodnie z odpowiedziami respondentów, w badanych firmach łącznie planuje się przyjąć około 103 pracowników.

Pracodawcy, którzy zamierzają zatrudnić pracowników na wolne stanowiska pracy nie oczekują, iż osoby te będą w pełni przygotowywane do wykonywania swych obowiązków. Ponad 40% badanych zamierza dla nowozatrudnionych osób przeprowadzić niewielkie doszkolenie, zaś 18,2% zadeklarowało, iż osoby te przejdą pełne doszkolenie. Pełnego przygotowania zawodowego od potencjalnych pracowników wymaga 36,4% respondentów (rysunek 10).

RYSUNEK 10. CZY WOBEC NOWO PRZYJMOWANYCH OSÓB DO PRACY NA STANOWISKA INNE NIŻ KIEROWNICZE ZAKŁADA SIĘ, ŻE...

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Przedsiębiorcy zostali poproszeni również o wymienienie stanowisk/zawodów, na które poszukiwać będą pracowników w ciągu najbliższego roku. Z racji tego, iż w badaniu udział wzięły firmy reprezentujące różne branże w regionie, nie można było przeprowadzić stricte statystycznej analizy podawanych przez respondentów zawodów. *Tabela 2* przedstawia wszystkie wskazywane przez przedsiębiorców zawody/stanowiska, w których poszukiwać będą w przyszłości pracowników.

TABELA 2. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKO, NA KTÓRE SZUKAĆ BĘDĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY.

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	4
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	3
2283	Fizjoterapeuci	2
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	2
3322	Przedstawiciele handlowi	2
5120	Kucharze	2
7132	Lakiernicy	2
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	2
1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej	1
2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	1
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1
2289	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
4321	Magazynierzy i pokrewni	1
5131	Kelnerzy	1
5141	Fryzjerzy	1
7222	Ślusarze i pokrewni	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	1
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	1
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1

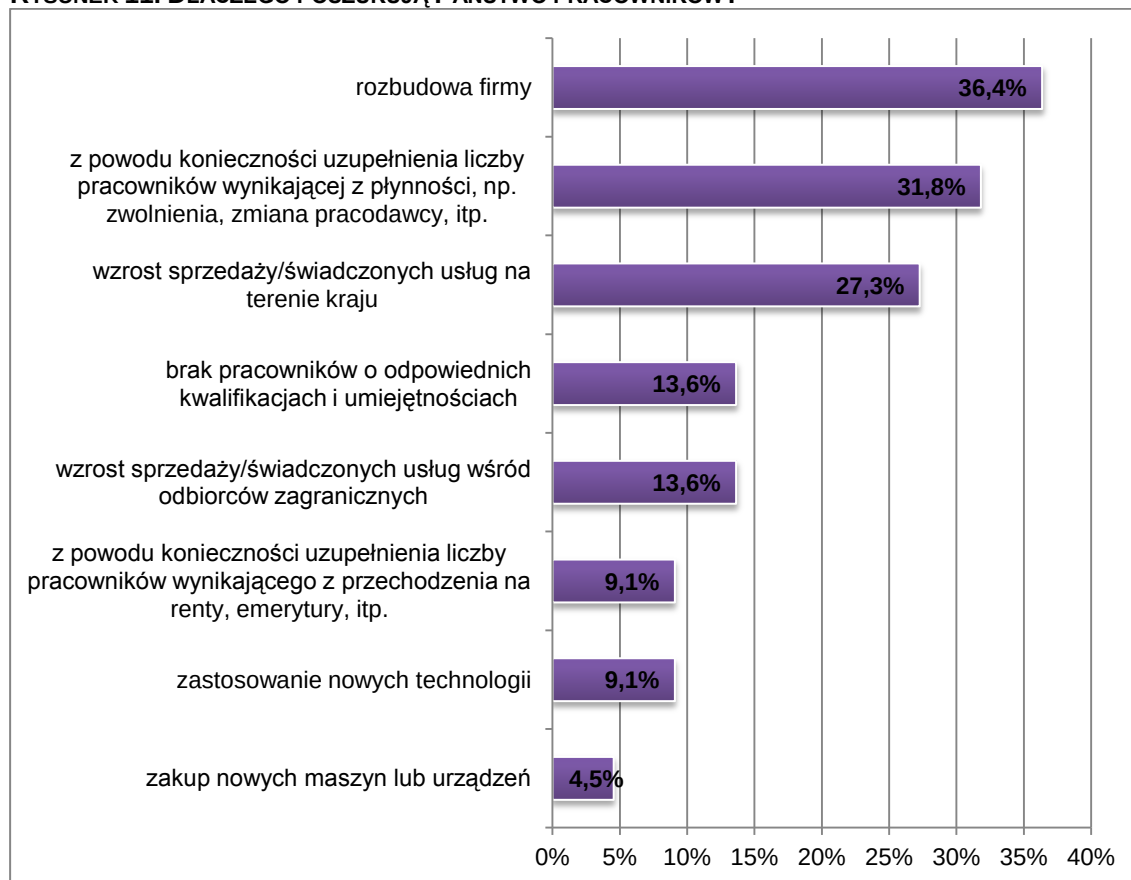
** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Głównym powodem, dla którego badani przedsiębiorcy planują zwiększyć zatrudnienie jest rozbudowa firmy oraz konieczność uzupełnienia liczby pracowników spowodowany m.in. zwolnieniami bądź zmianami pracodawcy.

W ten sposób odpowiedziała ponad połowa badanych firm, odpowiednio 36,4% oraz 31,8% (rysunek 11).

RYСУNEK 11. DLACZEGO POSZUKUJĄ PAŃSTWO PRACOWNIKÓW?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Kolejne pytania zawarte w kwestionariuszu wywiadu dotyczyły tych przedsiębiorców, którzy w najbliższym czasie planują redukcję etatów.

Analiza zebranych danych wykazała, iż planowane zwolnienia dotyczyć będą w badanych firmach około 39 osób.

Z niniejszego badania wynika, iż bilans stanu zatrudnienia w badanych firmach jest dodatni – planowanych jest niemalże trzykrotnie więcej przyjęć, niż zwolnień pracowników.

Przedsiębiorcy zostali również poproszeni o wskazanie, w jakich zawodach, bądź na jakich stanowiskach planują zwolnienia. Odpowiedzi respondentów przedstawia tabela 3.

TABELA 3. PROSZĘ WYMIENIĆ STANOWISKA, NA KTÓRYCH NASTĄPI ZMNIEJSZENIE LICZBY PRACOWNIKÓW W CIĄGU 12 MIESIĘCY?

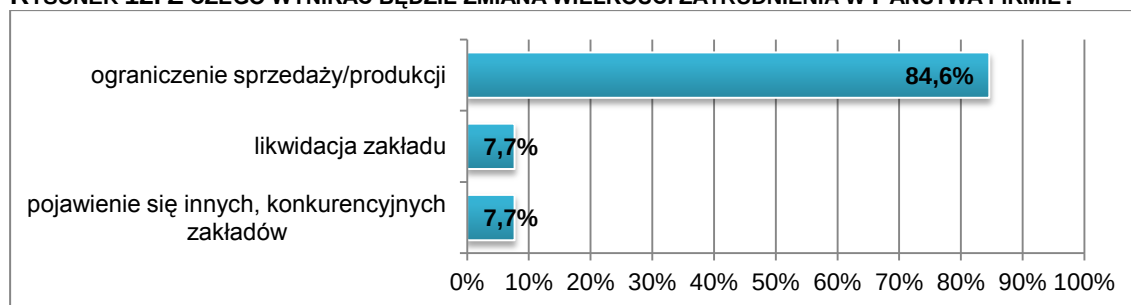
Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5120	Kucharze	2
5131	Kelnerzy	2

5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	2
1221	Kierownicy do spraw marketingu i sprzedaży	1
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	1
3213	Technicy farmaceutyczni	1
3313	Księgowi	1
3323	Zaopatrzeniowcy	1
5230	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	1
5329	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
7132	Lakiernicy	1
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	1
7213	Blacharze	1
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	1
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	1
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	1
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	1
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	1
9412	Pomoce kuchenne	1

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku zmniejszy się; do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPiPS, Warszawa 2010 r.)
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z badania wynika, iż planowane zmniejszenie zatrudnienia w badanych firmach spowodowane jest w głównej mierze tym, iż badane przedsiębiorstwa planują ograniczyć sprzedaż, bądź produkcję. W ten sposób odpowiedziało 84,6% podmiotów gospodarczych (rysunek 12).

RYСУNEK 12. Z CZEGO WYNIKAĆ BĘDZIE ZMIANA WIELKOŚCI ZATRUDNIENIA W PAŃSTWA FIRMIE?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zatrudnienie w firmach, które reprezentują, w ciągu najbliższego roku wzrośnie; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

3. Zawody kluczowe w badanych firmach oraz oczekiwania pracodawców odnośnie pracowników zatrudnionych w tych zawodach

Kolejna kwestia poruszona podczas wywiadów kwestionariuszowych dotyczyła zawodów kluczowych w badanych firmach oraz oczekiwań pracodawców odnośnie osób zatrudnionych w tych zawodach. Ta część badania posłużyła do znalezienia odpowiedzi na pytania:

- ◆ Jakie, zdaniem pracodawców są najważniejsze kwalifikacje i kompetencje z punktu widzenia pracy zawodowej?
- ◆ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W pierwszej kolejności przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie zawody, bądź stanowiska są kluczowe w ich firmach.

Zdecydowanie najczęściej wskazywanym przez pracodawców zawodem kluczowym był sprzedawca sklepowy (ekspedient). Następnie najczęściej wskazywanymi zawodami były: nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), magazynierzy i pokrewni, księgowi oraz kierowcy samochodów ciężarowych. Pozostałe wskazywane zawody przedstawia tabela 4.

TABELA 4. PROSZĘ WYMIENIĆ ZAWODY KLUCZOWE DLA PAŃSTWA FIRMY, W KTÓRYCH JEST LUB BĘDZIE ZATRUDNIONYCH NAJWIĘCEJ PRACOWNIKÓW?

Kod zawodu	Nazwa zawodu	n
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedient)	25
2330	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	11
4321	Magazynierzy i pokrewni	10
3313	Księgowi	9
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych	8
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	7
2341	Nauczyciele szkół podstawowych	6
5120	Kucharze	6
7126	Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	6
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	6
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	6
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	6
4110	Pracownicy obsługi biurowej	5
5131	Kelnerzy	5
5141	Fryzjerzy	5
8322	Kierowcy samochodów osobowych i dostawczych	5
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	4

7212	Spawacze i pokrewni	4
7222	Ślusarze i pokrewni	4
2212	Lekarze specjaliści	3
2252	Lekarze weterynarii specjaliści	3
3113	Technicy elektrycy	3
3213	Technicy farmaceutyczni	3
3343	Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	3
5132	Barmani	3
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	3
7113	Robotnicy obróbki kamienia	3
7132	Lakiernicy	3
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych	3
8341	Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych	3
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych	3
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	3
9313	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	3
1323	Kierownicy do spraw budownictwa	2
2161	Architekci	2
2231	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	2
2342	Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka	2
2351	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania	2
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2433	Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)	2
2634	Psycholodzy i pokrewni	2
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2
3433	Pracownicy bibliotek, galerii, muzeów i informacji naukowej	2
7112	Murarze i pokrewni	2
7211	Formierze odlewniczy i pokrewni	2
7213	Błacharze	2
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	2
8172	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna	2
8182	Maszyniści silników, kotłów parowych i pokrewni	2
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	2
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych	2
9329	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	2
2143	Inżynierowie inżynierii środowiska	1
2149	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
2163	Projektanci wzornictwa przemysłowego i odzieży	1
2165	Kartografowie i geodeci	1
2261	Lekarze dentyści bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1

2281	Farmaceuci	1
2353	Lektorzy języków obcych	1
2355	Nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych	1
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	1
2413	Analitycy finansowi	1
2423	Specjaliści do spraw zarządzania zasobami ludzkimi	1
2441	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	1
3119	Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	1
3123	Mistrzowie produkcji w budownictwie	1
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)	1
3240	Technicy weterynarii	1
3251	Asystenci dentystyczni	1
3256	Ratownicy medyczni	1
3321	Agenci ubezpieczeniowi	1
3322	Przedstawiciele handlowi	1
3331	Spedytorzy i pokrewni	1
4120	Sekretarki (ogólne)	1
4211	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1
4224	Recepcjoniści hotelowi	1
4311	Pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości	1
5142	Kosmetyczki i pokrewni	1
5249	Pracownicy sprzedaży i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	1
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	1
5419	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	1
6130	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	1
6210	Robotnicy leśni i pokrewni	1
7115	Cieśle i stolarze budowlani	1
7121	Dekarze	1
7124	Monterzy izolacji	1
7131	Malarze i pokrewni	1
7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	1
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	1
7314	Ceramicy i pokrewni	1
7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna	1
7533	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	1
7534	Tapicerzy i pokrewni	1
8111	Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni	1
8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni	1
8121	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	1
8151	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni	1

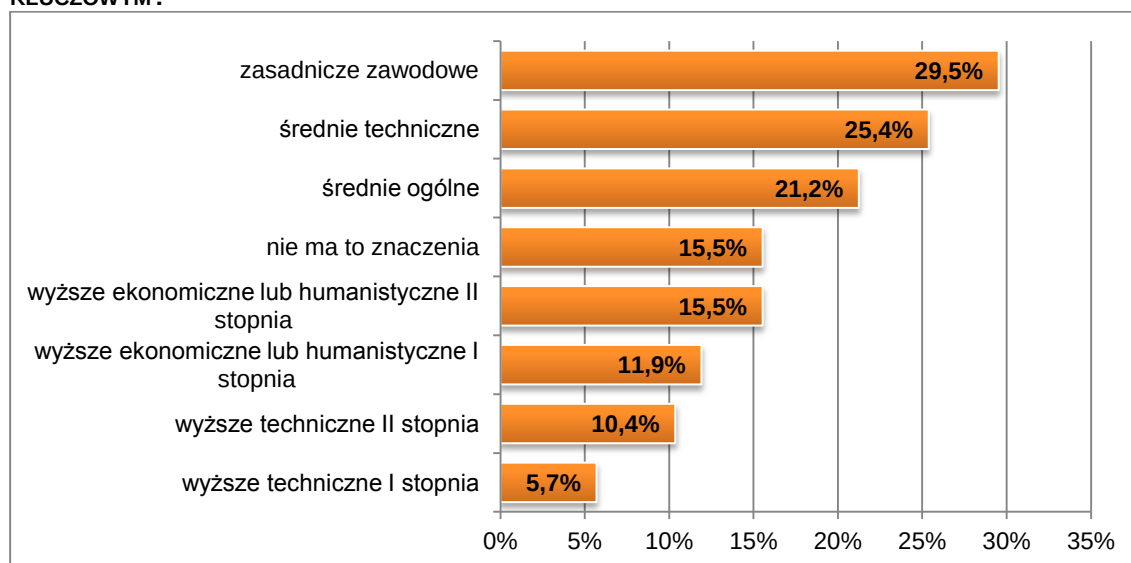
8155	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór	1
8160	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	1
8189	Operatorzy innych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	1
8343	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	1
9122	Czyściciele pojazdów	1
9214	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie	1
9312	Robotnicy pomocniczy w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni	1

* do analizy wykorzystana została „Klasyfikacja Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy” (MPIPS, Warszawa 2010 r.)

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Według niespełna 30% respondentów osoby zatrudnione w zawodach kluczowych dla ich firmy, powinny posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe. W dalszej kolejności respondenci wskazali wykształcenie średnie techniczne (25,4%) oraz średnie ogólne (21,2%). Dla 15,5% respondentów poziom wykształcenia nie ma znaczenia (rysunek 13).

RYСУNEK 13. JAKIE WYKSZTAŁCENIE POWINNA MIEĆ OSOBA ZATRUDNIONA W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

* % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Biorąc pod uwagę branże badanych przedsiębiorstw wg Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 można zauważyć, że wykształcenie zasadnicze zawodowe wymagane jest w firmach, które prowadzą działalność gospodarczą w ramach takich sekcji jak: górnictwo i wydobywanie (sekcja B), przetwórstwo przemysłowe (Seksja C), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E). Wykształcenie średnie techniczne wskazał największy odsetek przedsiębiorców reprezentujących firmy związane z branżą górnictwo i wydobywanie (sekcja B), dostawa wody,

gospodarowanie ściekami i odpadami, a także rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybołówstwo (sekcja A).

Zachodniopomorscy pracodawcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach takich branż jak: informacja i komunikacja (sekcja J), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K) oraz transport i gospodarka magazynowa (sekcja H) w większości deklarowali, iż w głównej mierze od swych pracowników wymagają wykształcenia średniego ogólnego.

Wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez większą część pracodawców, którzy świadczą swe usługi w zakresie administrowania i działalności wspierającej (sekcja N), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (sekcja M), opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (sekcja Q), edukacji (sekcja P), a także działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R).

Natomiast wykształcenie wyższe techniczne (pierwszego, bądź drugiego stopnia) wymagane jest przez znaczną część przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność w ramach następujących sekcji:

- ◆ opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q);
- ◆ administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O);
- ◆ budownictwo (sekcja F).

W firmach, które reprezentują sekcje:

- ◆ działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I) wymaga się najczęściej wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego;
- ◆ działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) oraz pozostała działalność usługowa (sekcja S) wymaga się różnego rodzaju wykształcenia – badanie wykazało, iż w sekcji tej każdy poziom wykształcenia jest pożądanym (z wyłączeniem wyższego technicznego II stopnia);
- ◆ gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) – wymaga się wykształcenia średniego ogólnego;
- ◆ wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D) pracodawcy zadeklarowali, iż nie mają wymagań odnośnie wykształcenia (tabela 5).

TABELA 5. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM SEKCJI PKD

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	18,2%	0	0%	1	9,1%	0	0%	4	36,4%	1	9,1%	2	18,2%	1	9,1%	11
B-górnictwo i wydobywanie	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
C-przetwórstwo przemysłowe	2	4,3%	0	0%	0	0%	0	0%	8	17,4%	3	6,5%	19	41,3%	14	30,4%	46
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	12,5%	1	12,5%	0	0%	0	0%	3	37,5%	0	0%	3	37,5%	0	0%	8
F-budownictwo	3	21,4%	3	21,4%	1	7,1%	1	7,1%	3	21,4%	1	7,1%	2	14,3%	0	0,0%	14

G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2	4,3%	1	2,2%	1	2,2%	2	4,3%	10	21,7%	13	28,3%	13	28,3%	4	8,7%	46
H-transport i gospodarka magazynowa	0	0%	0	0%	1	6,3%	0	0%	6	37,5%	5	31,3%	4	25%	0	0%	16
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	0	0%	0	0%	0	0%	1	9,1%	3	27,3%	2	18,2%	3	27,3%	2	18,2%	11
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0%	0	0%	1	14,3%	0	0%	1	14,3%	3	42,9%	1	14,3%	1	14,3%	7
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	1	20%	1	20%	1	20%	0	0%	1	20%	1	20%	5
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1	8,3%	1	8,3%	2	16,7%	4	33,3%	2	16,7%	2	16,7%	0	0%	0	0%	12
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	25%	2	50%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
P-edukacja	4	12,1%	1	3%	19	57,6%	7	21,2%	1	3%	1	3%	0	0%	0	0%	33
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	36,4%	2	18,2%	1	9,1%	3	27,3%	0	0%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11

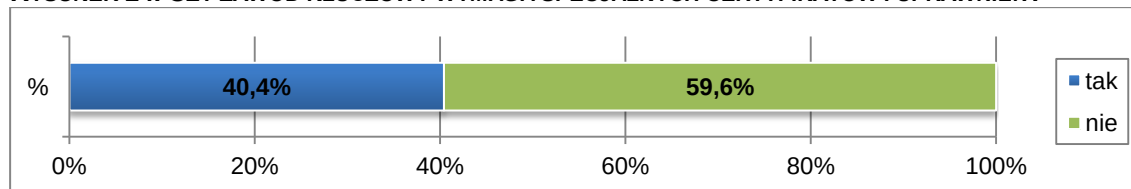
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	0	0%	0	0%	1	3,6%	2	7,1%	5	17,9%	6	21,4%	8	28,6%	6	21,4%	28
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

* liczba odpowiedzi respondentów nie sumuje się do 193, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość respondentów (59,6%) zapytanych, czy osoby aspirujące na stanowiska kluczowe w ich firmach powinny posiadać specjalne certyfikaty i uprawnienia zadeklarowała, że nie wymaga tego typu zaświadczeń (*rysunek 14*). Spośród badanych, którzy wskazali, iż wymagają certyfikatów, większość (56,4%) oczekuje, iż będą to uprawnienia w wymaganym na dane stanowisko zakresie. Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia (*tabela 6*).

RYСУNEK 14. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 6. JAKICH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ WYMAGA SIĘ W OD OSÓB W KLUCZOWYM ZAWODZIE?

	n	%
Uprawnienia w wymaganym zakresie	44	56,4%
Odpowiednie kwalifikacje	15	19,2%
Ukończony wymagany kurs	14	17,9%
Prawo jazdy wymaganej kategorii	12	15,4%
Specjalizacja	4	5,1%
Uprawnienia na wózki widłowe	3	3,8%
Zaświadczenie o niekaralności	2	2,6%
Zdobycie wymaganej licencji	2	2,6%
Zaświadczenie lekarskie	1	1,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kluczowy zawód w firmie, którą reprezentują wymaga specjalnych certyfikatów i uprawnień; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dodatkowe certyfikaty i uprawnienia, w głównej mierze, wymagane są od pracowników zatrudnionych w branżach: górnictwo i wydobywanie, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (*tabela 7*).

TABELA 7. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA A WYMAGANIE SPECJALNYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
B-górnictwo i wydobywanie	0	0%	1	100%	1
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0%	1	100%	1
H-transport i gospodarka magazynowa	2	18,2%	9	81,8%	11
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	22,2%	7	77,8%	9
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8	34,8%	15	65,2%	23

S-pozostała działalność usługowa	2	40%	3	60%	5
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	42,9%	4	57,1%	7
F-budownictwo	3	50%	3	50%	6
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	50%	3	50%	6
C-przetwórstwo przemysłowe	1	50%	1	50%	2
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	50%	1	50%	2
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	24	64,9%	13	35,1%	37
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	75%	2	25%	8
J-Informacja i komunikacja	3	75%	1	25%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	76,2%	5	23,8%	21
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	32	80%	8	20%	40
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	85,7%	1	14,3%	7
P-edukacja	1	100%	0	0%	1
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	100%	0	0%	1
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zgromadzonego materiału badawczego wykazała, iż przedstawiciele badanych przedsiębiorstw w większości nie wymagają znajomości pakietu typu MS Office, specjalistycznych programów, czy znajomości języka obcego.

Zgodnie z odpowiedziami ankietowanych 16,1% oczekuje od swych pracowników znajomości języka obcego w stopniu podstawowym, bądź w stopniu dobrym (10,9%). Znajomości pakietu MS Office w stopniu podstawowym oczekuje 18,1% respondentów, zaś 11,4% wymaga podstawowej znajomości specjalistycznych programów (rysunek 15).

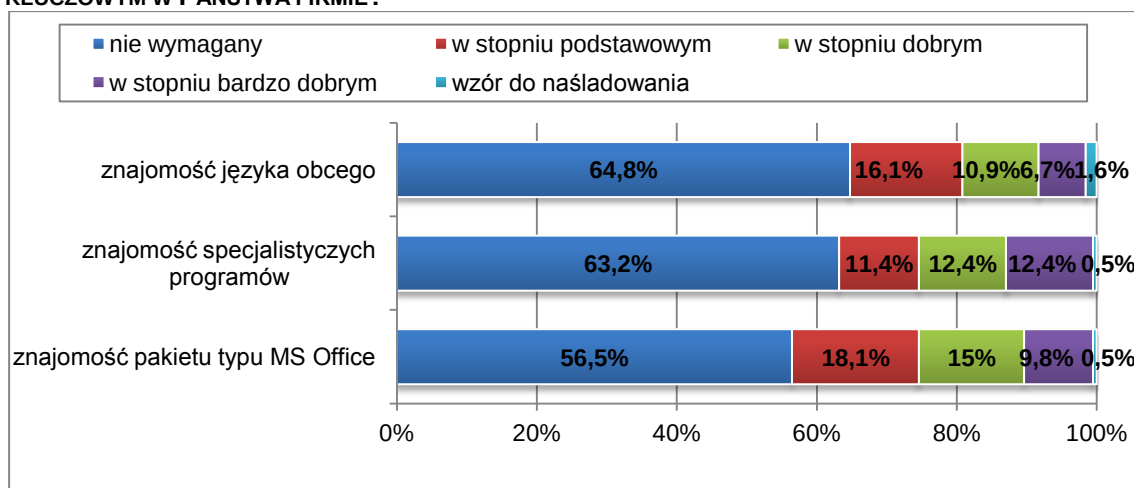
W większości badanych branż, respondenci nie wymagają od pracowników znajomości pakietu MS Office. Reprezentanci takich branż jak: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), informacja i komunikacja (sekcja J), administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) oczekują od swoich pracowników znajomości pakietu MS Office odpowiednio: w stopniu

podstawowym (sekcja D), w stopniu dobrym (sekcja J i T), w stopniu dobrym oraz bardzo dobrym (sekcja O) (tabela 8).

Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku oczekiwań pracodawców odnośnie znajomości specjalistycznych programów. Pracodawcy zatrudniający kadrę w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (sekcja B), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), informacja i komunikacja (sekcja J) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) nie wymagają znajomości specjalistycznych programów. Podstawowej znajomości specjalistycznych programów wymagają pracodawcy działający w sekcjach: działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N). Największy odsetek pracodawców wymaga znajomości specjalistycznych programów w stopniu dobrym w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q), zaś w stopniu bardzo dobrym w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R) (tabela 9).

W większości badanych branż respondenci nie wymagają znajomości języków obcych. Ich podstawowej znajomości wymagają przedsiębiorcy z sekcji informacja i komunikacja (sekcja J). Dobrej znajomości zaś oczekują przedsiębiorcy z sekcji T gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (tabela 10).

RYSUNEK 15. JAKI POZIOM WIEDZY WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 8. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	42,9%	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
B-górnictwo i wydobywanie	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
C-przetwórstwo przemysłowe	32	80%	5	12,5%	1	2,5%	2	5%	0	0%	40
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	60%	0	0%	0	0%	2	40%	0	0%	5
F-budownictwo	5	62,5%	0	0%	1	12,5%	2	25%	0	0%	8
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	21	56,8%	7	18,9%	5	13,5%	4	10,8%	0	0%	37
H-transport i gospodarka magazynowa	7	63,6%	3	27,3%	1	9,1%	0	0%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	0	0%	7
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	16,7%	1	16,7%	3	50%	1	16,7%	0	0%	6
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	25%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0%	0	0%	1	50%	1	50%	0	0%	2

P-edukacja	6	26,1%	3	13%	9	39,1%	4	17,4%	1	4,3%	23
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	33,3%	2	22,2%	3	33,3%	1	11,1%	0	0%	9
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	14	66,7%	6	28,6%	1	4,8%	0	0%	0	0%	21
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 9. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	42,9%	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
B-górnictwo i wydobywanie	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
C-przetwórstwo przemysłowe	30	75%	3	7,5%	4	10%	3	7,5%	0	0%	40
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	60%	0	0%	0	0%	2	40%	0	0%	5
F-budownictwo	5	62,5%	0	0%	2	25%	1	12,5%	0	0%	8

G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	22	59,5%	3	8,1%	3	8,1%	8	21,6%	1	2,7%	37
H-transport i gospodarka magazynowa	7	63,6%	1	9,1%	3	27,3%	0	0%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	85,7%	0	0%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
J-Informacja i komunikacja	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	33,3%	0	0%	1	16,7%	3	50%	0	0%	6
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	13	56,5%	5	21,7%	2	8,7%	3	13%	0	0%	23
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	44,4%	1	11,1%	3	33,3%	1	11,1%	0	0%	9
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	0	0%	0	0%	1	50%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	18	85,7%	0	0%	2	9,5%	1	4,8%	0	0%	21

T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
--	---	------	---	----	---	----	---	----	---	----	---

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 10. BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA, A WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH

	Nie wymagany		W stopniu podstawowym		W stopniu dobrym		W stopniu bardzo dobrym		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	42,9%	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	0	0%	7
B-górnictwo i wydobywanie	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
C-przetwórstwo przemysłowe	30	75%	3	7,5%	5	12,5%	2	5%	0	0%	40
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
F-budownictwo	6	75%	2	25%	0	0%	0	0%	0	0%	8
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	28	75,7%	4	10,8%	3	8,1%	2	5,4%	0	0%	37

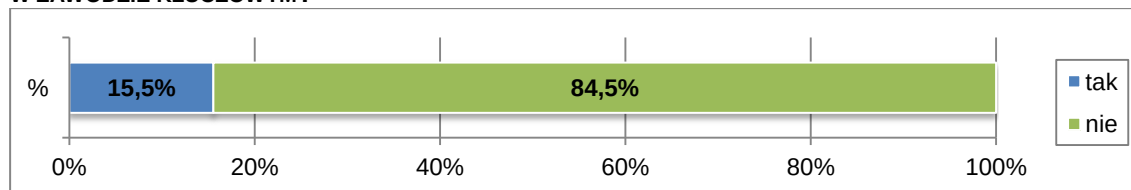
H-transport i gospodarka magazynowa	6	54,5%	3	27,3%	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	28,6%	1	14,3%	2	28,6%	1	14,3%	1	14,3%	7
J-Informacja i komunikacja	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	0	0%	6
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2	50%	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5	83,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	0	0%	2
P-edukacja	11	47,8%	3	13%	3	13%	4	17,4%	2	8,7%	23
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	33,3%	4	44,4%	1	11,1%	1	11,1%	0	0%	9
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	15	71,4%	3	14,3%	2	9,5%	1	4,8%	0	0%	21

T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
---	---	----	---	----	---	------	---	----	---	----	---

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród wszystkich pracodawców biorących udział w badaniu, 15,5% wskazało, iż ma dodatkowe oczekiwania w stosunku do potencjalnych pracowników (*rysunek 15*). Połowa respondentów, która wskazała, iż ma w stosunku do kandydatów do pracy dodatkowe wymagania odpowiedziała, iż są to uprawnienia i umiejętności zawodowe. W dalszej kolejności ankietowani wymieniali: wiedza zawodowa/branżowa (33,3%), doświadczenie i praktyka zawodowa (10%). Rozkład odpowiedzi przedstawia *tabela 11*.

RYСУNEK 16. CZY POSIADAJĄ PAŃSTWO JESZCZE JAKIEŚ INNE WYMAGANIA W STOSUNKU DO OSÓB W ZAWODZIE KLUCZOWYM?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 11. JAKIE SĄ TO WYMAGANIA?

	n	%
Uprawnienia i umiejętności zawodowe	15	50%
Wiedza zawodowa/branżowa	10	33,3%
Doświadczenie i praktyka zawodowa	3	10%
Studia podyplomowe	2	6,7%
Znajomość przepisów prawa	2	6,7%
Obsługa kasy fiskalnej	1	3,3%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż co do pracowników w kluczowym zawodzie, mają dodatkowe wymagania; % odpowiedzi nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł udzielić więcej niż jedną odpowiedź

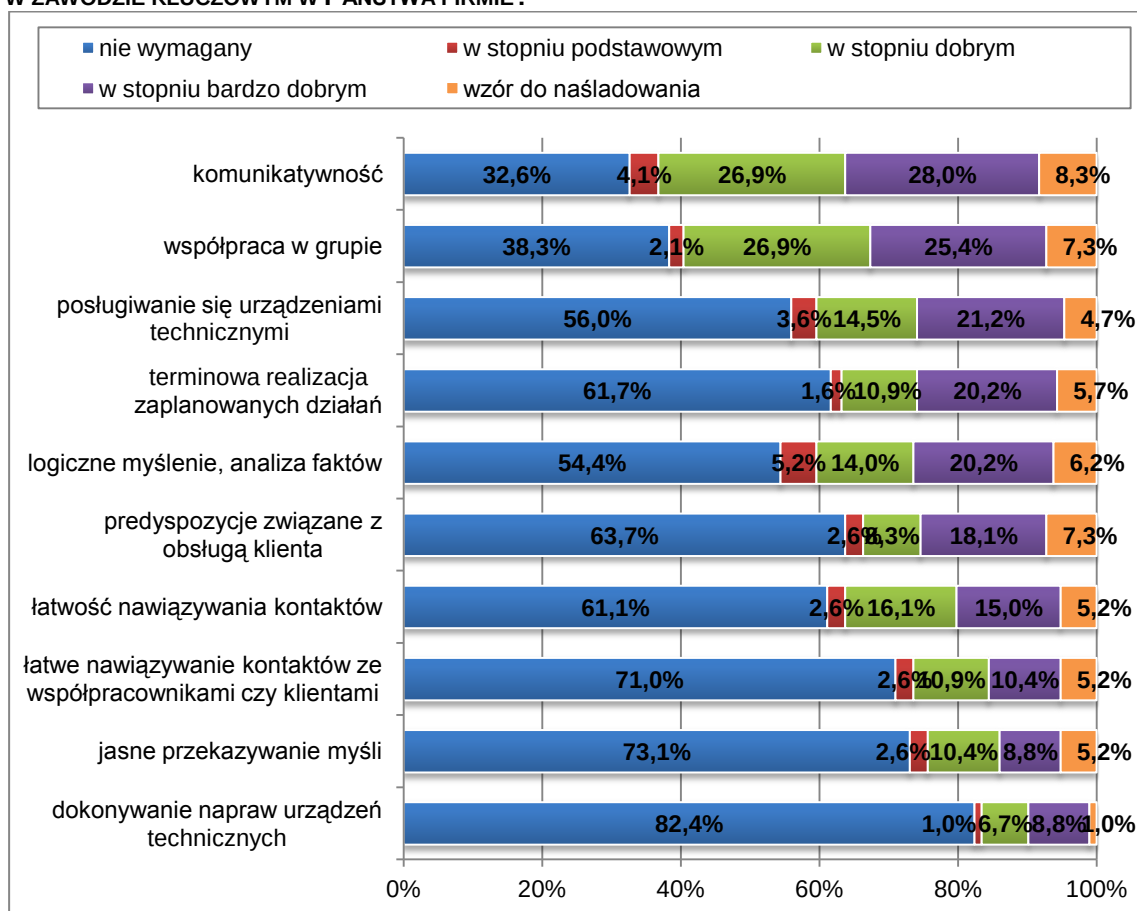
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

.W dalszej części kwestionariusza wywiadu przedstawiciele badanych przedsiębiorstw zostali poproszeni o wskazanie umiejętności, jakich wymagają w stosunku do pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowym dla ich firm.

Na poniższym *rysunku 17* wskazanych zostało 10 najbardziej pożądanых umiejętności, jakich oczekują pracodawcy od pracowników. Respondenci najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi:

- ◆ komunikatywność,
- ◆ współpraca w grupie,
- ◆ posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
- ◆ terminowa realizacja zaplanowanych działań,
- ◆ logiczne myślenie, analiza faktów.

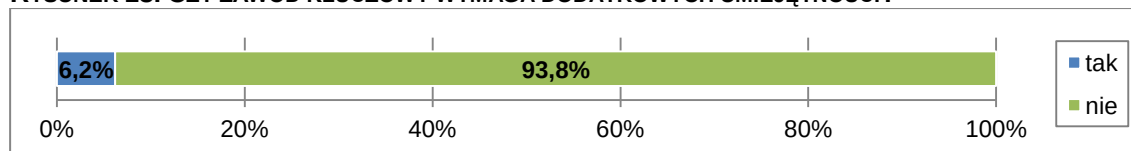
RYСУNEK 17. JAKI POZIOM UMIEJĘTNOŚCI WYMAGANY JEST W STOSUNKU DO PRACOWNIKA W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, najczęściej wymaganych przez respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (93,8%) nie oczekuje od kandydatów na stanowiska kluczowe w ich firmach dodatkowych umiejętności (rysunek 18). Spośród badanych, którzy zadeklarowali, iż posiadają takie wymogi, najczęściej pojawiały się następujące odpowiedzi: cechy charakteru (33%), zdolności manualne (25%), posiadanie certyfikatów (17%), wiedza i doświadczenie (17%) oraz chęć podnoszenia kwalifikacji (8%) (tabela 12).

RYСУNEK 18. CZY ZAWÓD KLUCZOWY WYMAGA DODATKOWYCH UMIEJĘTNOŚCI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 12. JAKIE SĄ TO UMIEJĘTNOŚCI?

	n	%
Cechy charakteru	4	33%
Zdolności manualne	3	25%
Certyfikaty	2	17%

Wiedza i doświadczenie	2	17%
Chęć podnoszenia kwalifikacji	1	8%

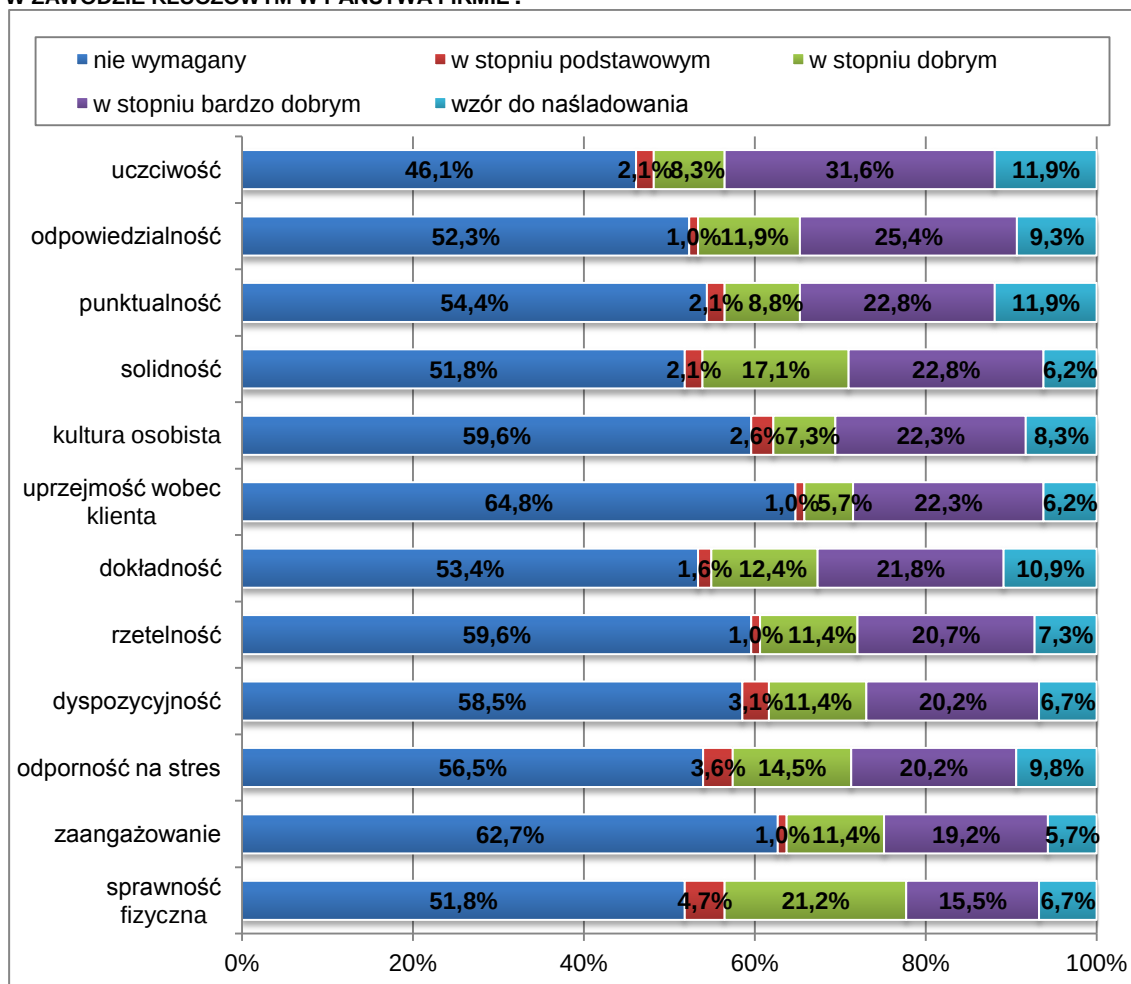
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następnie przedsiębiorcy zostali poproszeni o wskazanie cech psychofizycznych, które powinien posiadać ich zdaniem pracownik w zawodzie kluczowym.

Rysunek 19 przedstawia najbardziej cenione przez pracodawców cechy – są to przede wszystkim;

- ◆ uczciwość,
- ◆ odpowiedzialność,
- ◆ punktualność,
- ◆ solidność,
- ◆ kultura osobista.

RYСУNEK 19. JAKI ZAKRES CECH PSYCHOFIZYCZNYCH POWINIEN POSIADAĆ PRACOWNIK W ZAWODZIE KLUCZOWYM W PAŃSTWA FIRMIE?

* na rysunku przedstawiono 10 umiejętności, najczęściej wymaganych przez respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

4. Wymagania stawiane pracownikom w zawodach kluczowych w badanych firmach

Analiza materiału badawczego wykazała, iż wśród firm w powiecie goleniowskim, za kluczowe zawody można uznać:

- ◆ sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych,
- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych,
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych,
- ◆ ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali,
- ◆ mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ stolarze meblowi i pokrewni,
- ◆ księgowi,
- ◆ magazynierzy i pokrewni,
- ◆ fryzjerzy,
- ◆ kucharze,
- ◆ hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych,
- ◆ spawacze i pokrewni,
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni (*tabela 13 i 14*).

TABELA 13. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Sprzedawcy sklepowi (ekspedient)		Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych		Kierowcy samochodów ciężarowych		Nauczyciele szkół podstawowych		Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali		Mechanicy pojazdów samochodowych		Stolarze meblowi i pokrewni	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17	73,9%	0	0%	1	14%	0	0%	0	0%	5	83%	0	0%
B-górnictwo i wydobywanie	3	13%	0	0%	0	0%	0	0%	4	66,7%	0	0%	5	83%
C-przetwórstwo przemysłowe	0	0%	11	100%	0	0%	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	4,3%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	1	17%
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	0	0%	6	86%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	4,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	17%	0	0%
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	4,3%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Ogółem	23	100%	11	100%	7	100%	6	100%	6	100%	6	100%	6	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 14. ZAWODY KLUCZOWE A BRANŻA PRZEDSIĘBIORSTWA

	Księgowi		Magazynierzy i pokrewni		Fryzjerzy		Kucharze		Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych		Spawacze i pokrewni		Piekarze cukiernicy i pokrewni	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0%	2	40%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%
B-górnictwo i wydobywanie	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	75%	3	75%
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	20%	0	0%	4	80%	1	25%	0	0%	1	25%	0	0%
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	3	60%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
F-budownictwo	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	0%	0	0%	0	0%	3	75%	0	0%	0	0%	0	0%
H-transport i gospodarka magazynowa	3	60%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%
Ogółem	5	100%	5	100%	5	100%	4	100%	4	100%	4	100%	4	100%

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza materiału badawczego wykazała, iż badani przedstawiciele firm najczęściej deklarowali, że:

- ◆ poziom wykształcenia osób zatrudnionych w kluczowych zawodach w powiecie ma znaczenie,
- ◆ wyższego wykształcenia technicznego I i II stopnia respondenci wymagają od kandydatów na następujące stanowiska kluczowe: nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych oraz sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
- ◆ według respondentów w większości wykształcenie wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I i II stopnia powinni posiadać nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), nauczyciele szkół podstawowych oraz księgowi,
- ◆ osoby zatrudnione na stanowisku kierowca samochodów ciężarowych, w większości badanych przedsiębiorstw, powinny posiadać wykształcenie średnie techniczne. Podobne wymagania dotyczące wykształcenia posiadają respondenci zatrudniający stolarzy meblowych i pokrewnych oraz mechaników pojazdów samochodowych,
- ◆ wykształcenie średnie ogólne jest najbardziej preferowane wśród pracodawców zatrudniających pracowników w zawodach sprzedawcy sklepowi (ekspedienci), magazynierzy i pokrewni oraz kierowcy samochodów ciężarowych,
- ◆ piekarze, cukiernicy i pokrewni, fryzjerzy, kucharze oraz ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni w głównej mierze powinni posiadać wykształcenie zasadnicze zawodowe
- ◆ w przypadku osób zatrudnionych na stanowisku spawacz i pokrewni, według większości badanych, wykształcenie nie ma znaczenia (*tabela 15*).

TABELA 15. WYMAGANE WYKSZTAŁCENIE PRACOWNIKÓW DLA NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH ZAWODÓW KLUCZOWYCH

	Wyższe techniczne II stopnia		Wyższe techniczne I stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne II stopnia		Wyższe ekonomiczne lub humanistyczne I stopnia		Średnie techniczne		Średnie ogólne		Zasadnicze zawodowe		Nie ma to znaczenia		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	1	3,4%	0	0%	2	6,9%	2	6,9%	3	10,3%	12	41,4%	8	27,6%	1	3,4%	29
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (zwyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	4	22,2%	1	5,6%	9	50%	3	16,7%	1	5,6%	0	0%	0	0%	0	0%	18
Księgowi	0	0%	0	0%	3	27,3%	4	36,4%	1	9,1%	2	18,2%	0	0%	1	9,1%	11
Kierowcy samochodów ciężarowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5	55,6%	2	22,2%	2	22,2%	0	0%	9
Nauczyciele szkół podstawowych	0	0%	0	0%	6	75%	2	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	8
Magazynierzy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	25%	4	50%	2	25%	0	0%	8
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1	14,3%	1	14,3%	0	0%	0	0%	3	42,9%	0	0%	2	28,6%	0	0%	7
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	2	28,6%	0	0%	3	42,9%	2	28,6%	7

Mechanicy pojazdów samochodowych	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	42,9%	0	0%	1	14,3%	3	42,9%	7
Stolarze meblowi i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	3	50%	0	0%	2	33,3%	1	16,7%	6
Kucharze	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	3	60%	1	20%	5
Fryzjerzy	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	80%	1	20%	5
Spawacze i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	20%	0	0%	1	20%	3	60%	5
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	100%	0	0%	4

** w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie ma wymagań odnośnie dodatkowych certyfikatów i uprawnień w stosunku do osób zatrudnionych w zawodach kluczowych. Dodatkowych certyfikatów w głównej mierze wymagają respondenci zatrudniający pracowników w następujących zawodach: spawacze i pokrewni, kierowcy samochodów ciężarowych, nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego), nauczyciele szkół podstawowych, mechanicy pojazdów samochodowych oraz magazynierzy i pokrewni (tabela 16).

TABELA 16. WYMAGANIA ODNOŚNIE DODATKOWYCH CERTYFIKATÓW I UPRAWNIEŃ W ZAWODY KLUCZOWE W BADANYCH FIRMACH

	Nie		Tak		Ogółem
	n	%	n	%	
Spawacze i pokrewni	0	0%	4	100%	4
Kierowcy samochodów ciężarowych	1	14,3%	6	85,7%	7
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	27,3%	8	72,7%	11
Nauczyciele szkół podstawowych	2	33,3%	4	66,7%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	2	33,3%	4	66,7%	6
Magazynierzy i pokrewni	2	40%	3	60%	5
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	2	50%	2	50%	4
Fryzjerzy	3	60%	2	40%	5
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienty)	17	73,9%	6	26,1%	23
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	1	25%	4
Księgowi	4	80%	1	20%	5
Stolarze meblowi i pokrewni	5	83,3%	1	16,7%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	6	100%	0	0%	6
Kucharze	4	100%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów
 źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Znajomość pakietu typu MS Office wymagana jest głównie od nauczycieli szkół podstawowych (w stopniu dobrym), księgowych (w stopniu podstawowym), nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego) (w stopniu dobrym). Odnośnie pozostałych zawodów kluczowych w powiecie najczęściej znajomość pakietu MS Office jest nie wymagana (tabela 17).

Podobnie sytuacja przedstawia się w odniesieniu do znajomości specjalistycznych programów. W większości respondenci, odnośnie pracowników zatrudnionych w zawodach kluczowych zadeklarowali, że nie wymagają od nich znajomości specjalistycznych programów. Ich znajomości w głównej mierze badani oczekują od pracowników na stanowiskach księgowy

(w stopniu bardzo dobrym) oraz hydraulik i monter instalacji sanitarnych (w stopniu bardzo dobrym) (*tabela 18*).

Znajomość języka obcego również przez większość przedsiębiorców nie jest wymagana. Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że wymagają od pracowników znajomości języka obcego najczęściej wskazywano następujące zawody:

- ◆ kierowcy samochodów ciężarowych (w stopniu podstawowym),
- ◆ kucharze (w stopniu dobrym),
- ◆ nauczyciele szkół podstawowych (w stopniu dobrym),
- ◆ nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego) (w stopniu bardzo dobrym) (*tabela 19*).

TABELA 17. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI PAKIETU MS OFFICE W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	9	39,1%	5	21,7%	4	17,4%	5	21,7%	0	0%	23
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	3	27,3%	2	18,2%	4	36,4%	1	9,1%	1	9,1%	11
Kierowcy samochodów ciężarowych	3	42,9%	3	42,9%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
Nauczyciele szkół podstawowych	1	16,7%	0	0%	3	50%	2	33,3%	0	0%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	5	83,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	5	83,3%	1	16,7%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Księgowi	2	40%	2	40%	0	0%	1	20%	0	0%	5
Magazynierzy i pokrewni	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1	25%	1	25%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 18. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI SPECJALISTYCZNYCH PROGRAMÓW W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	13	56,5%	2	8,7%	1	4,3%	6	26,1%	1	4,3%	23
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	7	63,6%	2	18,2%	1	9,1%	1	9,1%	0	0%	11
Kierowcy samochodów ciężarowych	4	57,1%	1	14,3%	1	14,3%	1	14,3%	0	0%	7
Nauczyciele szkół podstawowych	3	50%	1	16,7%	0	0%	2	33,3%	0	0%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	5	83,3%	0	0%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	3	50%	1	16,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	4	66,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Księgowi	1	20%	0	0%	1	20%	3	60%	0	0%	5
Magazynierzy i pokrewni	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1	25%	1	25%	0	0%	2	50%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 19. WYMAGANIA ODNOŚNIE ZNAJOMOŚCI JĘZYKÓW OBCYCH W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Nie wymagany		Stopień podstawowy		Stopień dobry		Stopień bardzo dobry		Wzór do naśladowania		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	13	56,5%	4	17,4%	4	17,4%	2	8,7%	0	0%	23
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	6	54,5%	1	9,1%	1	9,1%	2	18,2%	1	9,1%	11
Kierowcy samochodów ciężarowych	3	42,9%	2	28,6%	1	14,3%	1	14,3%	0	0%	7
Nauczyciele szkół podstawowych	2	33,3%	1	16,7%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	4	66,7%	1	16,7%	1	16,7%	0	0%	0	0%	6
Księgowi	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Magazynierzy i pokrewni	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	4	80%	0	0%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	1	25%	1	25%	2	50%	0	0%	0	0%	4
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	3	75%	0	0%	0	0%	1	25%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

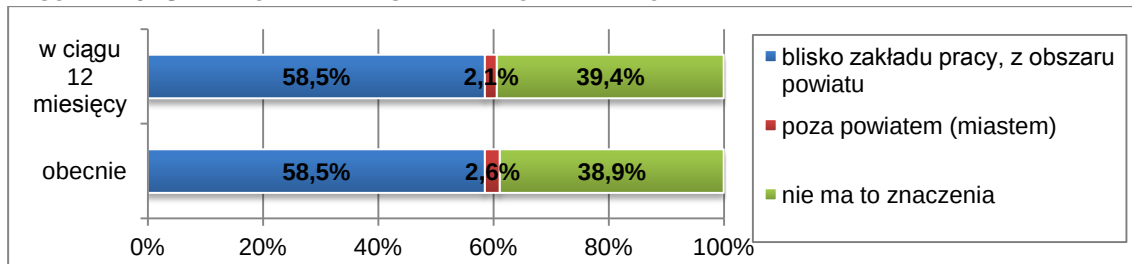
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

5. Profil demograficzny pracownika

Kolejne zawarte w kwestionariuszu wywiadu pytanie dotyczyło cech demograficznych pracowników.

Zdaniem większości respondentów (około 58,5%) miejsce zamieszkania pracowników ma znaczenie, zarówno obecnie, jak i w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Pracownicy powinni zamieszkiwać blisko zakładu pracy, na terenie powiatu. Dla około 40% badanych miejsce zamieszkania pracowników nie ma znaczenia ani obecnie, ani w ciągu najbliższych 12 miesięcy (rysunek 20).

RYСУNEK 20. GDZIE POWINIEN MIESZKAĆ PAŃSTWA PRACOWNIK?

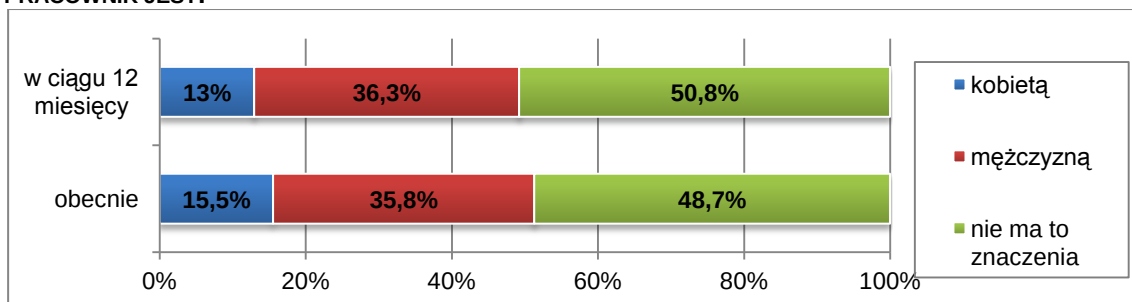

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości lokalnych pracodawców również nie mają znaczenia takie cechy jak płeć i wiek przyjmowanych pracowników. Jednakże wśród tych przedstawicieli badanych firm, dla których płeć osób zatrudnionych jest istotna, najczęściej zatrudnianą grupą są mężczyźni (rysunek 21).

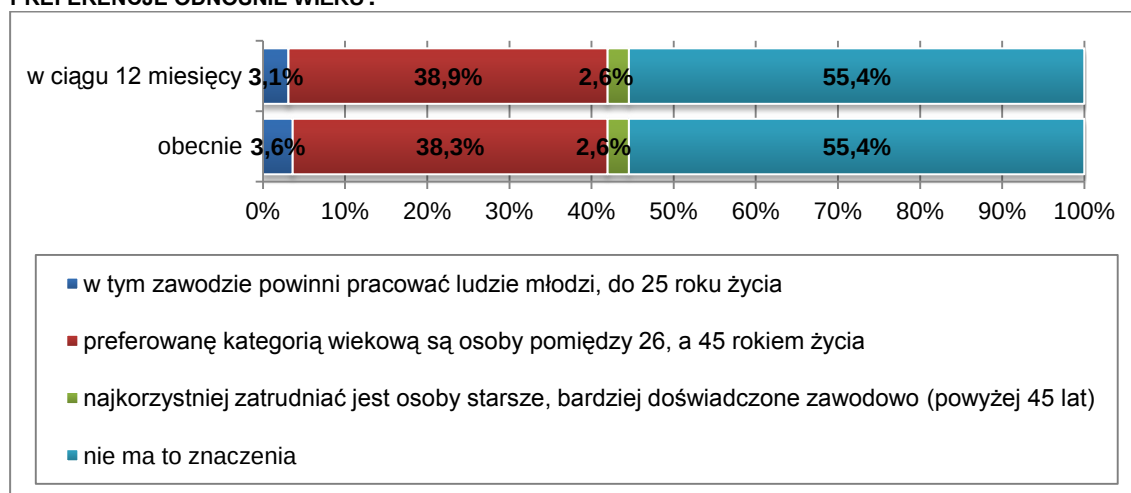
Z kolei przedsiębiorcy, dla których wiek pracownika jest ważny, najczęściej wskazywali, iż preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26, a 45 rokiem życia (rysunek 22).

RYСУNEK 21. CZY Z PUNKTU WIDZENIA KLUCZOWEGO ZAWODU PAŃSTWA FIRMY LEPIJ JEST GDY PRACOWNIK JEST:

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 22. CZY WYSTĘPUJĄ W ODNIESIENIU DO ZAWODU KLUCZOWEGO JAKIEŚ OKREŚLONE PREFERENCJE ODNOŚNIE WIEKU?

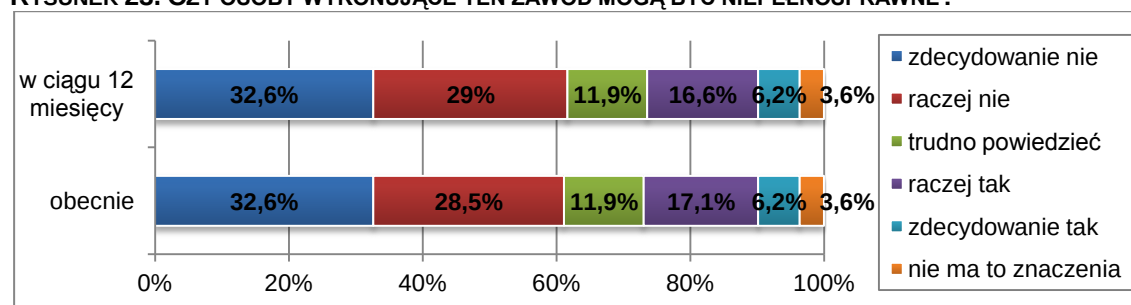

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zostali również zapytani, czy w ich firmach obowiązki osób zatrudnionych w zawodach kluczowych dla firmy mogą być powierzone osobom niepełnosprawnym.

Zdecydowana większość z nich zadeklarowała, że osoby niepełnosprawne nie mogą wykonywać tych czynności obecnie („zdecydowanie nie”-32,6%, „raczej nie”-28,5%). Wyniki badań pokazują również, iż badani nie planują w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudniać osób niepełnosprawnych na stanowiska kluczowe („zdecydowanie nie”-32,6% oraz „raczej nie”-29%) (rysunek 23).

RYСУNEK 23. CZY OSOBY WYKONUJĄCE TEN ZAWÓD MOGĄ BYĆ NIEPEŁNOSPRAWNE?

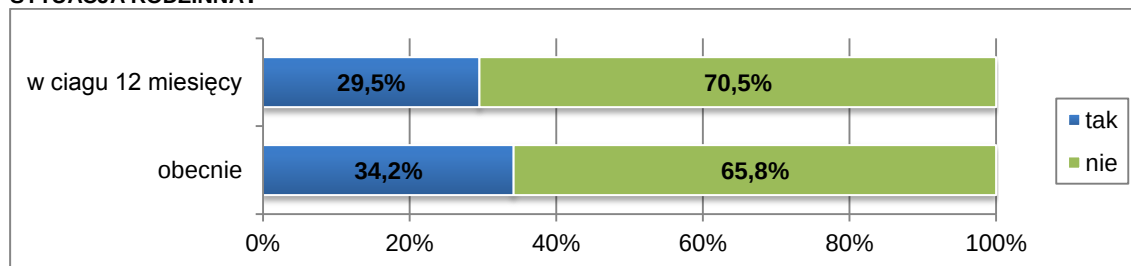

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy w zdecydowanej większości przypadków wskazywali, że sytuacja rodzinna oraz posiadanie dzieci osób kandydujących na objęcie kluczowego stanowiska w ich firmie nie ma znaczenia (rysunek 24 i 25). Odsetek ankietowanych, którzy przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu danej osoby do pracy w ciągu najbliższych 12 miesięcy będą zwracali uwagę na sytuację rodzinną wynosi 29,5%.

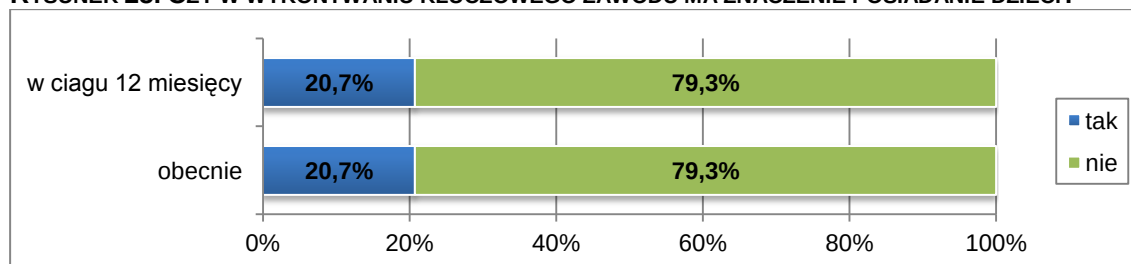
Z analizy danych wynika zatem, że procent pracodawców zwracających uwagę na sytuację rodzinną przy zatrudnianiu nowych pracowników w najbliższym czasie zmniejszy się od stanu obecnego o 4,7%.

RYСУNEK 24. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE USTABILIZOWANA SYTUACJA RODZINNA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

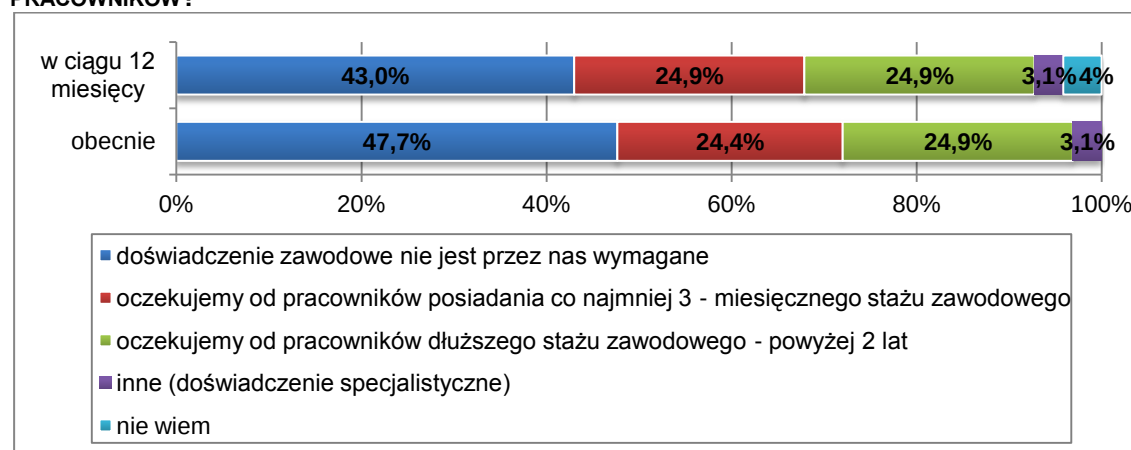
RYСУNEK 25. CZY W WYKONYWANIU KLUCZOWEGO ZAWODU MA ZNACZENIE POSIADANIE DZIECI?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla około połowy badanych (47,7%) doświadczenie zawodowe potencjalnych pracowników nie ma znaczenia. W pozostałych przypadkach pracodawcy przy rekrutacji oczekują od kandydatów co najmniej 3 miesięcznego stażu pracy (24,4%), stażu zawodowego powyżej dwóch lat (24,9%) oraz doświadczenia specjalistycznego (3,1%). Według deklaracji respondentów sytuacja ta w ciągu najbliższych 12 miesięcy nie ulegnie znaczącym zmianom (rysunek 26).

RYСУNEK 26. JAKIEGO DOŚWIADCZENIE ZAWODOWEGO OCZEKUJĄ PAŃSTWO OD SWOICH PRACOWNIKÓW?

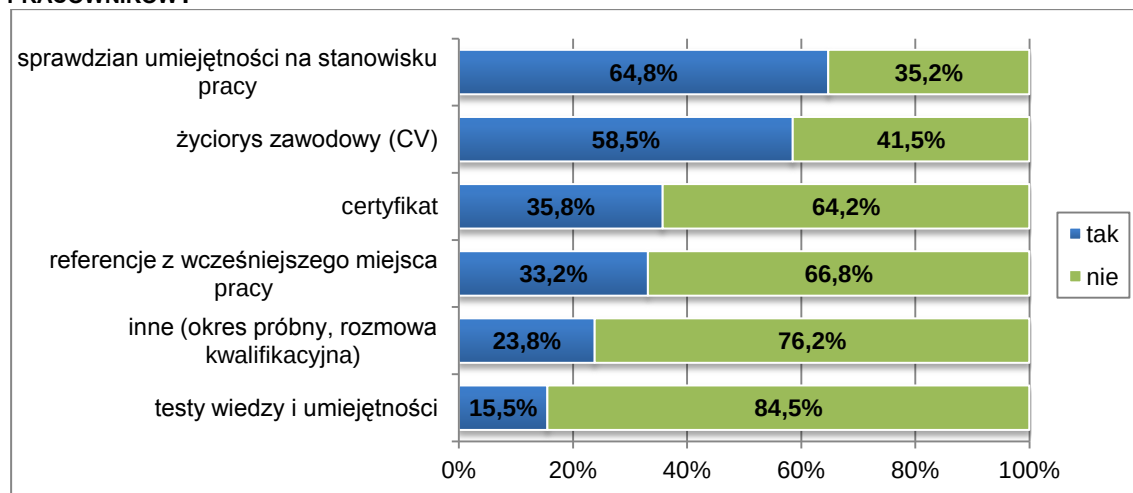

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badani przedsiębiorcy najczęściej weryfikują umiejętności swoich nowo przyjętych pracowników podczas wykonywania przez nich powierzonych im czynności na stanowisku pracy. Jest to najbardziej popularny sposób wstępnej

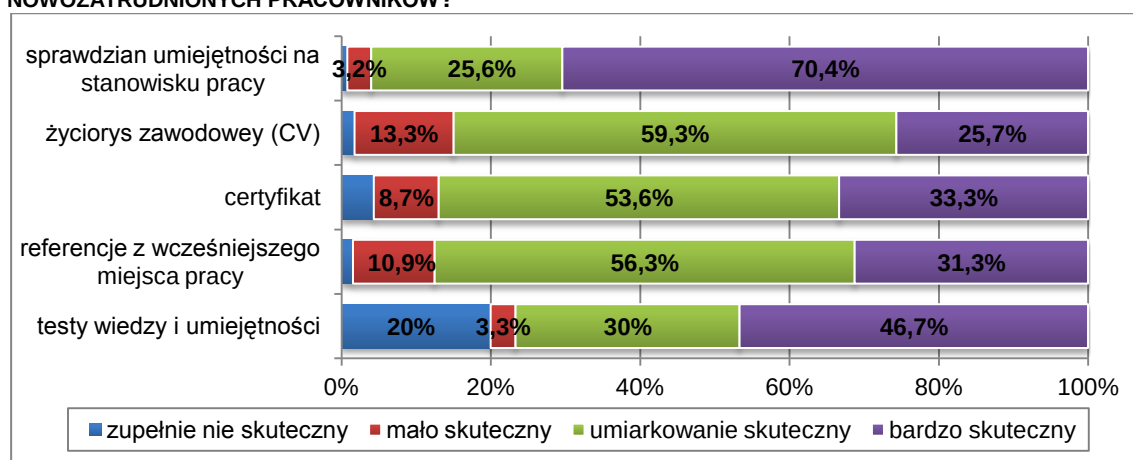
weryfikacji potencjalnych pracowników, na który wskazało 64,8% respondentów. Sposób ten został uznany jako najbardziej skuteczny wśród wszystkich stosowanych przez pracodawców metod (70,4%) (rysunki 27 i 28).

RYСУNEK 27. W JAKI SPOSÓB SPRAWDZAJĄ PAŃSTWO KWALIFIKACJE NOWOZATRUDNIIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 28. PROSZĘ OCENIĆ SKUTECZNOŚĆ SPOSOBÓW SPRAWDZANIA KWALIFIKACJI NOWOZATRUDNIIONYCH PRACOWNIKÓW?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

6. Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników badanych firm

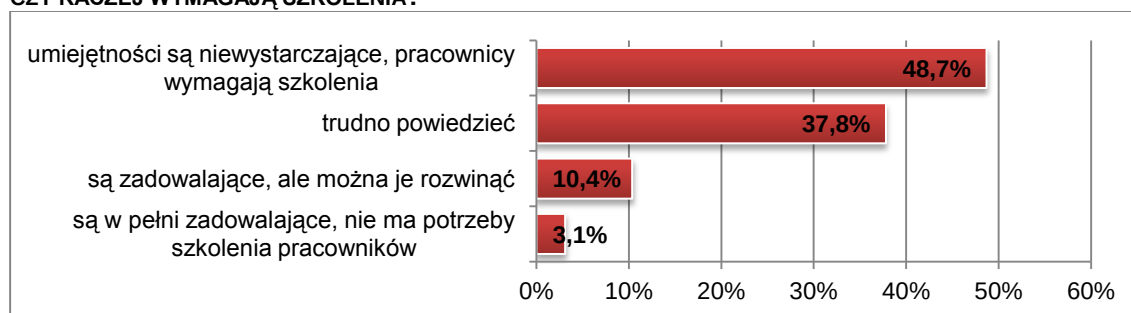
Kolejna część skierowanego do przedsiębiorców kwestionariusza wywiadu, dotyczyła kwalifikacji pracowników w badanych firmach. Poszukiwano odpowiedzi na następujące pytania:

- ◆ Jak pracodawcy oceniają przygotowanie zawodowe potencjalnych pracowników?
- ◆ Jakim zdaniem pracowników są ich potrzeby szkoleniowe?

- ♦ Jakich kwalifikacji i kompetencji zawodowych poszukują pracodawcy w ofertach pracy?

W odczuciu niemalże połowy respondentów (48,7%), kwalifikacje pracowników, są niewystarczające, pracownicy wymagają dodatkowych szkoleń (rysunek 29).

RYSUNEK 29. CZY W PANA/I ODCZUCIU KWALIFIKACJE PRACOWNIKÓW SĄ W PEŁNI ZADOWALAJĄCE, CZY RACZEJ WYMAGAJĄ SZKOLENIA?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Analiza zadowolenia goleniowskich pracodawców z kwalifikacji pracowników pod względem branż, w ramach których działają badane przedsiębiorstwa, nie wykazała znaczących zależności. Większość respondentów jest zadowolona z kwalifikacji posiadanych przez pracowników i uważają, że nie ma potrzeby ich doszkalać. Większość przedsiębiorców, którzy wskazali, że są zadowoleni z kwalifikacji swoich pracowników, jednak można by je było rozwinąć, najczęściej działają w branżach: działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N), dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja D), a także opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q).

Pracodawcy działający w sekcjach informacja i komunikacja (sekcja J) oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T) wskazali, że umiejętności ich pracowników są niewystarczające i wymagają oni szkolenia (tabela 20).

Jeśli zaś chodzi o zawody kluczowe dla powiatu goleniowskiego, to analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż w większości opinii badanych pracodawców również kwalifikacje osób w nich zatrudnionych są zadowalające i nie wymagają dodatkowego szkolenia, bądź są zadowalające, ale można by było je rozwinąć. Największy odsetek respondentów, którzy wskazali, że umiejętności ich pracowników są niewystarczające i wymagają oni szkolenia dotyczył pracowników zatrudnionych na stanowisku stolarz meblowy i pokrewni (tabela 21).

TABELA 20. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW POD WZGLĘDEM BRANŻ

	Są w pełni zadowalające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowalające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkolenia		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6	85,7%	1	14,3%	0	0%	0	0%	7
B-górnictwo i wydobywanie	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	1
C-przetwórstwo przemysłowe	22	55%	13	32,5%	5	12,5%	0	0%	40
D-wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	1
E-dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%	4	80%	1	20%	0	0%	5
F-budownictwo	4	50%	3	37,5%	1	12,5%	0	0%	8
G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	17	45,9%	17	45,9%	3	8,1%	0	0%	37
H-transport i gospodarka magazynowa	8	72,7%	1	9,1%	1	9,1%	1	9,1%	11
I-działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	42,9%	2	28,6%	1	14,3%	1	14,3%	7
J-Informacja i komunikacja	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1
K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	50%	2	33,3%	1	16,7%	0	0%	6

L-działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	75%	1	25%	0	0%	0	0%	4
M-działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	66,7%	2	33,3%	0	0%	0	0%	6
N-działalność w zakresie usług administrowania i działalność	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	1
O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%	2
P-edukacja	12	52,2%	9	39,1%	2	8,7%	0	0%	23
Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	11,1%	7	77,8%	1	11,1%	0	0%	9
R-działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	50%	1	50%	0	0%	0	0%	2
S-pozostała działalność usługowa	8	38,1%	9	42,9%	1	4,8%	3	14,3%	21
T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	1

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

TABELA 21. ZADOWOLENIE PRACODAWCÓW Z KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH W ZAWODACH KLUCZOWYCH

	Są w pełni zadowolające, nie ma potrzeby szkolenia		Są zadowolające, ale można je rozwinąć		Umiejętności są niewystarczające, pracownicy wymagają szkole		Trudno powiedzieć		Ogółem
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	13	56,5%	9	39,1%	1	4,3%	0	0%	23
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)	7	63,6%	3	27,3%	1	9,1%	0	0%	11
Kierowcy samochodów ciężarowych	4	57,1%	1	14,3%	1	14,3%	1	14,3%	7
Nauczyciele szkół podstawowych	1	16,7%	5	83,3%	0	0%	0	0%	6
Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	3	50%	1	16,7%	0	0%	2	33,3%	6
Mechanicy pojazdów samochodowych	2	33,3%	4	66,7%	0	0%	0	0%	6
Stolarze meblowi i pokrewni	1	16,7%	2	33,3%	2	33,3%	1	16,7%	6
Księgowi	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%	5
Magazynierzy i pokrewni	3	60%	2	40%	0	0%	0	0%	5
Fryzjerzy	2	40%	3	60%	0	0%	0	0%	5
Kucharze	0	0%	2	50%	1	25%	1	25%	4
Hydraulicy i monterzy instalacji sanitarnych	1	25%	2	50%	1	25%	0	0%	4
Spawacze i pokrewni	2	50%	1	25%	1	25%	0	0%	4
Piekarze, cukiernicy i pokrewni	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	4

* w tabeli przedstawione zostały tylko te zawody, które wskazało co najmniej 2% respondentów

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród kwalifikacji jakich najczęściej brakuje kadrze, pracodawcy wskazywali:

- ◆ brak znajomości najnowszych technologii (24,2%),
- ◆ brak doświadczenia zawodowego (17,2%),
- ◆ brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń (16,2%).

TABELA 22. JAKICH KWALIFIKACJI NAJCZĘŚCIEJ BRAKUJE PRACOWNIKOM PAŃSTWA FIRMY?

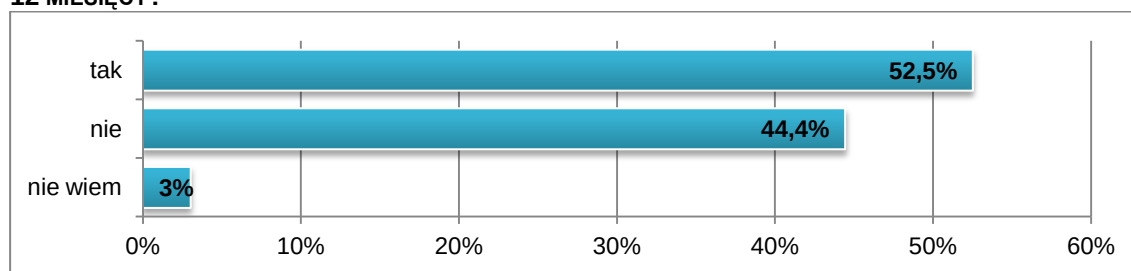
	n	%
Brak znajomości najnowszych technologii	24	24,2%
Brak doświadczenia zawodowego	17	17,2%
Brak umiejętności obsługi nowoczesnych maszyn i urządzeń	16	16,2%
Brak specjalistycznych uprawnień potrzebnych w danej branży	7	7,1%
Brak zaangażowania w wykonywaną pracę	7	7,1%
Brak kwalifikacji zawodowych	5	5,1%
Brak wiedzy na temat danej branży	5	5,1%
Niewielkie zainteresowanie podnoszeniem wiedzy na temat nowych produktów w branży	5	5,1%
Brak chęci do podnoszenia swojej wiedzy	4	4%
Brak umiejętności wykorzystywania zdolności interpersonalnych	4	4%
Brak aktualnej wiedzy na temat prawa i konkretnych przepisów dotyczących branży	3	3%
Brak umiejętności biegłej obsługi komputera	3	3%
Brak umiejętności manualnych	3	3%
Brak znajomości języków obcych	3	3%
Brak umiejętności profesjonalnej obsługi klienta	2	2%
Brak znajomości przepisów bhp	2	2%
Trudno powiedzieć	2	2%
Brak odporności na stres	1	1%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych przedsiębiorstw, zadeklarowała iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swoich pracowników na szkolenia. Z analizy danych wynika, iż firmy te w tym czasie na szkolenia wysłały około 52 osób (rysunek 30).

RYСУNEK 30. CZY SKIEROWALI PAŃSTWO SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia, w których udział wzięli pracownicy z badanych firm, najczęściej dotyczyły tematyki związanej z BHP (21,2%), szkoleń branżowych - przetwórstwo spożywcze (15,4%), podwyższanie kwalifikacji zawodowych (13,5%). Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 23.

TABELA 23. JAKA BYŁA TEMATYKA SZKOLEŃ?

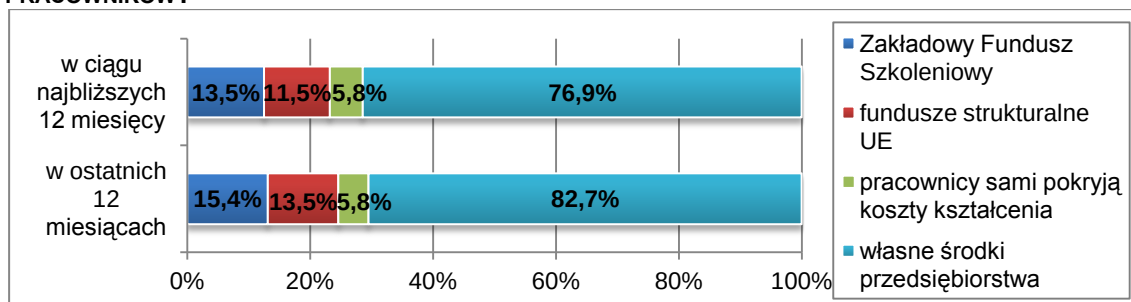
	n	%
Szkolenie BHP	11	21,2%
Szkolenie branżowe - przetwórstwo przemysłowe	8	15,4%
Podwyższanie kwalifikacji zawodowych	7	13,5%
Szkolenia z zakresu prawa	5	9,6%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	5	9,6%
Menadżerskie	4	7,7%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	4	7,7%
Techniki sprzedaży	4	7,7%
Szkolenia produktowe	3	5,8%
Kurs języka angielskiego	2	3,8%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	2	3,8%
Szkolenie branżowe - transport	2	3,8%
Szkolenie z zakresu ochrony środowiska	2	3,8%
Szkolenie branżowe - księgowość	2	3,8%
Administracja	1	1,9%
Badanie rynku	1	1,9%
Kurs operatora wózka widłowego	1	1,9%
Obsługa klienta	1	1,9%
Szkolenie branżowe - budownictwo	1	1,9%
Szkolenie branżowe - farmaceutyka	1	1,9%
Kurs informatyczny	1	1,9%
Szkolenia dla operatorów maszyn	1	1,9%
Szkolenia marketingowe	1	1,9%
Warsztaty nauczycielskie	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Organizowane szkolenia najczęściej finansowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa, a następnie z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (rysunek 31).

RYСУNEK 31. Z JAKICH ŹRÓDEŁ POCHODZĄ ŚRODKI, KTÓRE PRZEZNACZAJĄ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW?

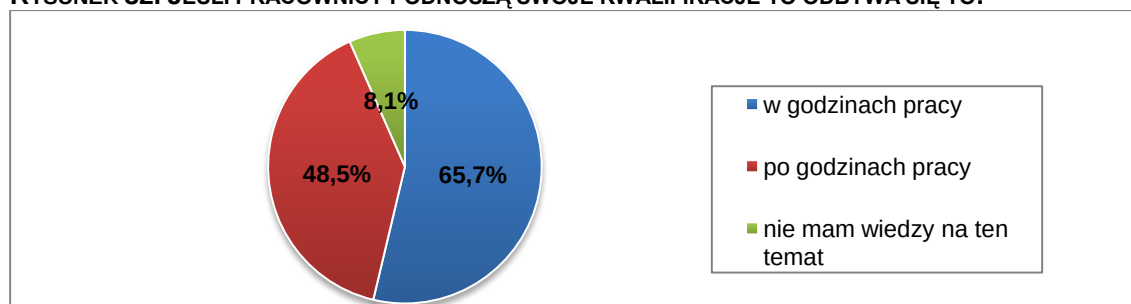

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy skierowali swych pracowników na szkolenia

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Szkolenia pracowników najczęściej odbywają się w godzinach pracy. W ten sposób odpowiedziało 65,7% przedstawicieli badanych firm (rysunek 32).

RYСУNEK 32. JEŚLI PRACOWNICY PODNOSZĄ SWOJE KWALIFIKACJE TO ODBYWA SIĘ TO:

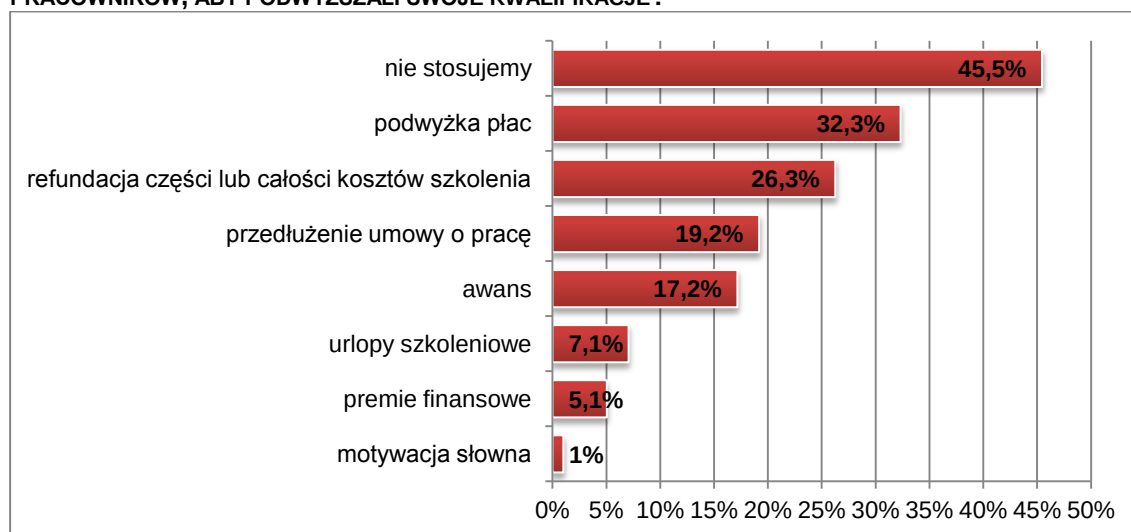

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Prawie połowa przedsiębiorców zadeklarowała, iż nie stosuje żadnych metod zachęty w stosunku do pracowników, aby podwyższali swoje kwalifikacje. Natomiast pozostali pracodawcy wskazywali, iż najczęściej motywują pracowników, tym iż podwyższają uczestnikom szkoleń wynagrodzenia (32,3%), bądź refundują częściowo lub w całości koszty związane ze szkoleniem (26,3%) (rysunek 33).

RYСУNEK 33. CZY STOSUJĄ PAŃSTWO W FIRMIE JAKIEŚ METODY ZACHĘTY W STOSUNKU DO PRACOWNIKÓW, ABY PODWYŻSZALI SWOJE KWALIFIKACJE?

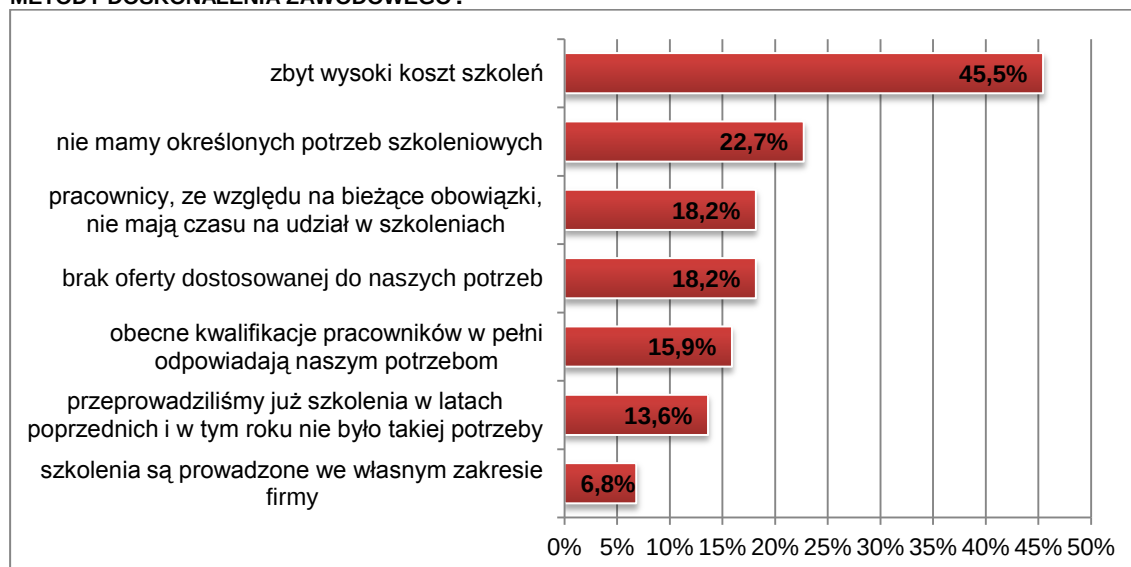
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Następne pytanie zawarte w kwestionariuszu wywiadu skierowane było do tych przedsiębiorców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali swych pracowników na szkolenia. Zostali oni poproszeni o podanie powodów, dla których nie skorzystali z tej możliwości.

Badani pracodawcy wskazywali, iż nie zdecydowali się na szkolenia pracowników z racji tego, iż szkolenia są zbyt drogie (45%), bądź nie mają określonych potrzeb szkoleniowych (23%) (rysunek 34).

RYСУNEK 34. DLACZEGO NIE ZDECYDOWALI SIĘ PAŃSTWO NA SZKOLENIA PRACOWNIKÓW CZY INNE METODY DOSKONALENIA ZAWODOWEGO?

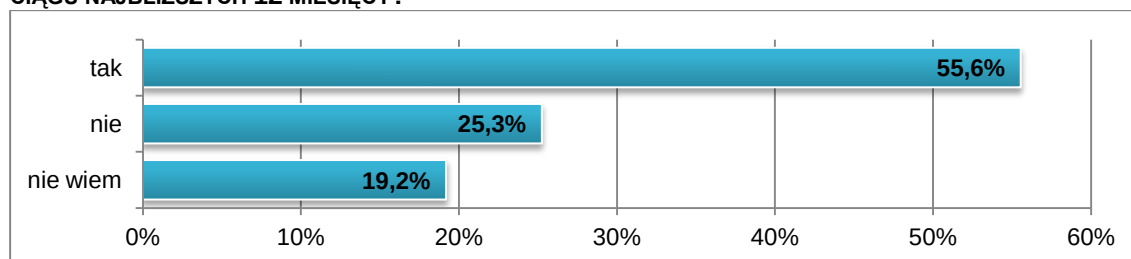

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie skierowali pracowników na szkolenia; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa (55,6%) przedstawicieli badanych firm zamierza w ciągu najbliższych 12 miesięcy skierować swych pracowników na szkolenia. Jednocześnie około 1/4 na dzień prowadzenia badania, nie jest w stanie określić, czy podejmie się tego przedsięwzięcia (rysunek 35). Z badania wynika, iż przedsiębiorcy w najbliższym czasie skierują na szkolenia około 55 pracowników.

RYСУNEK 35. CZY ZAMIERZACIE PAŃSTWO SKIEROWAĆ SWOICH PRACOWNIKÓW NA SZKOLENIA W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż kwalifikacje ich pracowników nie są w pełni zadowalające

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Tabela 24 przedstawia tematykę szkoleń, na które będą kierowani pracownicy z badanych firm w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

TABELA 24. JAKA BĘDZIE TEMATYKA PLANOWANYCH SZKOLEŃ?

	n	%
Szkolenie branżowe- przetwórstwo przemysłowe	13	23,6%
Szkolenia specjalistyczne	10	18,2%
Szkolenie branżowe - szkolnictwo	9	16,4%
Szkolenie branżowe - budownictwo	7	12,7%
Księgowość i kadry	7	12,7%
Szkolenie branżowe - medyczne	4	7,3%
Szkolenia branżowe - handel	4	7,3%
Przepisy prawne	4	7,3%
Szkolenie branżowe - mechanika pojazdowa	3	5,5%
Profesjonalna obsługa klienta	3	5,5%
Szkolenie branżowe - fryzjerstwo	2	3,6%
Szkolenia branżowe - bankowość	2	3,6%
Specjalistyczne szkolenia weterynaryjne	2	3,6%
Kursy spawalnicze	2	3,6%
Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	1	1,8%

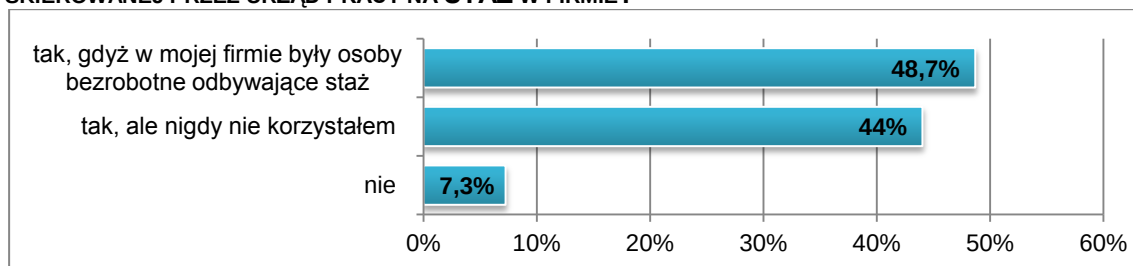
* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, iż zamierzają skierować pracowników na szkolenie w ciągu najbliższych 12 miesięcy

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

7. Możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych

Osoby bezrobotne mogą być kierowane przez Powiatowy Urząd Pracy na staże zawodowe do przedsiębiorstw z terenu powiatu. Świadomość tego faktu ma zdecydowana większość respondentów (92,7%). Wśród nich 48,7% skorzystało z takiej możliwości (rysunek 36).

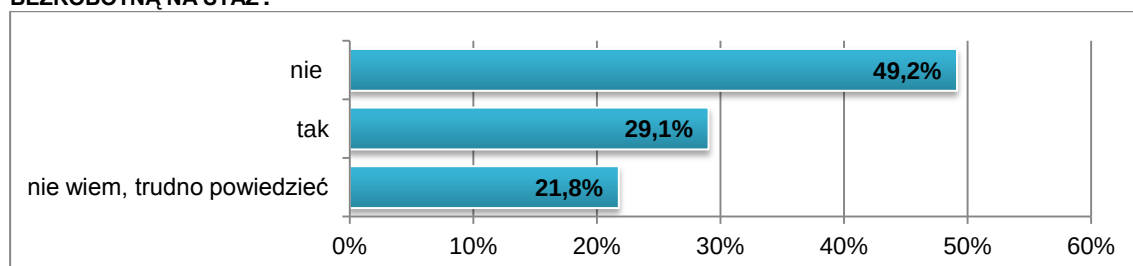
RYСУNEK 36. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYJĘCIA OSOBY BEZROBOTNEJ, SKIEROWANEJ PRZEZ URZĄD PRACY NA STAŻ W FIRMIE?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród tych przedsiębiorców, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia na staż osoby bezrobotnej, 29,1% w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje przyjąć osobę bezrobotną na staż zawodowy. Pracodawcy zamierzają zatem przyjąć około 52 osób. 21,8% badanych nie podjęło jeszcze decyzji, czy skorzysta z takiej możliwości (rysunek 37).

RYСУNEK 37. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBA BEZROBOTNĄ NA STAŻ?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć osoby bezrobotne w ramach praktycznej nauki zawodu w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biuroowy,
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ nauczyciel,
- ◆ kucharz,
- ◆ kasjer/sprzedawca (tabela 25).

TABELA 25. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	16	30,8%
Pracownik ogólnobudowlany	11	21,2%
Nauczyciel	6	11,5%
Kucharz	6	11,5%
Kasjer/sprzedawca	5	9,6%
Sprzątacze	3	5,8%
Pielęgniarka	3	5,8%
Mechanik	3	5,8%
Kierowca	3	5,8%
Fryzjer	3	5,8%
Lekarz	2	3,8%
Laborant	2	3,8%
Księgowy	2	3,8%
Magazynier	1	1,9%
Architekt	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najważniejszymi kwalifikacjami, jakich oczekują pracodawcy od osób bezrobotnych są:

- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ wykształcenie wyższe techniczne,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne,
- ◆ znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych (tabela 26)

TABELA 26. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRAKTYCZNEJ NAUKI ZAWODU DOROSŁYCH?

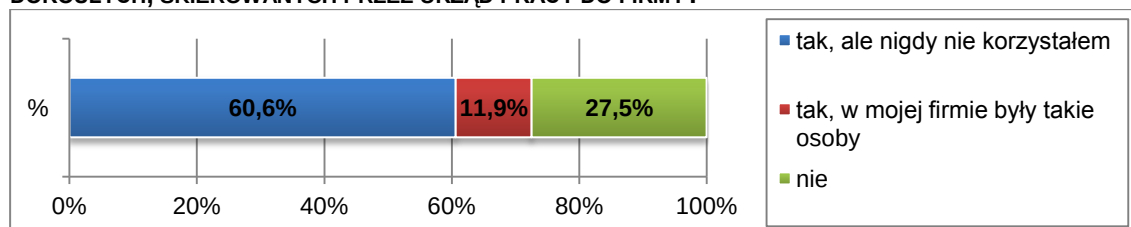
	n	%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	19	36,5%
Wykształcenie wyższe techniczne	15	28,8%
Wykształcenie średnie techniczne	13	25%
Znajomość obsługi komputera i urządzeń biurowych	6	11,5%
Nie ma to znaczenia	4	7,7%
Prawo jazdy	4	7,7%
Specjalistyczne uprawnienia	3	5,8%
Ukończenie szkoły policealnej	2	3,8%
Cechy charakteru	1	1,9%
Wykształcenie wyższe ekonomiczne	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej na staż

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorców (72,5%) zadeklarowała również, iż wie, że istnieje możliwość przyjmowania osób bezrobotnych skierowanych przez urząd pracy, w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, z czego jedynie 11,9% skorzystało z tej możliwości (rysunek 38).

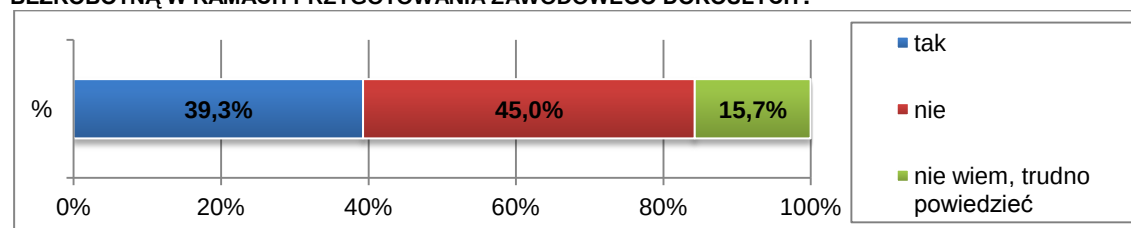
RYСУNEK 38. CZY WIEDZĄ PAŃSTWO, ŻE ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH, SKIEROWANYCH PRZEZ URZĄD PRACY DO FIRMY?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badanie wykazało, iż 45% pracodawców nie jest zainteresowanych przyjmowaniem osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Takie rozwiązanie w ciągu najbliższych 12 miesięcy planuje wykorzystać 39,3% badanych (rysunek 39).

RYСУNEK 39. CZY PLANUJĄ PAŃSTWO W CIĄGU NAJBLIŻSZYCH 12 MIESIĘCY PRZYJĄĆ OSOBĘ BEZROBOTNĄ W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lokalni przedsiębiorcy planują przyjąć 25 osób bezrobotnych w ramach przygotowania zawodowego dorosłych w następujących zawodach:

- ◆ pracownik administracyjno-biurowy,
- ◆ pracownik ogólnobudowlany,
- ◆ kasjer/sprzedawca,
- ◆ fryzjer,
- ◆ kucharz.

Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia (rysunek 27).

TABELA 27. W JAKICH ZAWODACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

	n	%
Pracownik administracyjno-biurowy	14	26,9%
Pracownik ogólnobudowlany	7	13,5%
Kasjer/sprzedawca	6	11,5%

Fryzjer	3	5,8%
Kucharz	3	5,8%
Nauczyciel	3	5,8%
Kierowca	2	3,8%
Księgowy	2	3,8%
Mechanik	2	3,8%
Ogrodnik	2	3,8%
Piekarz	2	3,8%
Chemik	1	1,9%
Kelner	1	1,9%
Lekarz	1	1,9%
Logistyk	1	1,9%
Magazynier	1	1,9%
Opiekun	1	1,9%
Pielęgniarka	1	1,9%
Ratownik	1	1,9%
Rolnik	1	1,9%
Szwaczka	1	1,9%
Sprzątac	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla zdecydowanej większości respondentów (67,3%) kwalifikacje nie mają znaczenia przy przyjmowaniu osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych. Pozostali badani jako najważniejsze kwalifikacje, jakich oczekują od osób bezrobotnych wskazali:

- ◆ wykształcenie zasadnicze zawodowe,
- ◆ specjalistyczne uprawnienia,
- ◆ wykształcenie średnie techniczne,
- ◆ wykształcenie wyższe techniczne.

Pozostały rozkład odpowiedzi przedstawia tabela 28.

TABELA 28. O JAKICH KWALIFIKACJACH ZAMIERZAJĄ PAŃSTWO PRZYJĄĆ OSOBY BEZROBOTNE W RAMACH PRZYGOTOWANIA ZAWODOWEGO DOROSŁYCH?

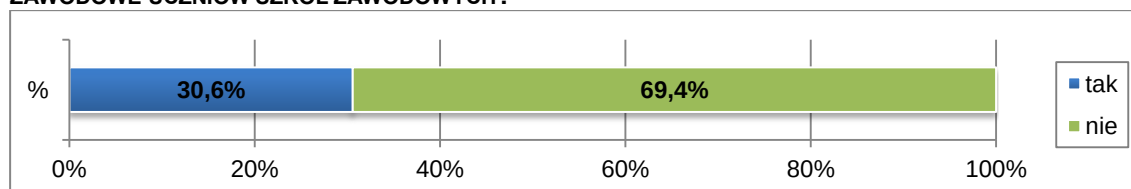
	n	%
Nie ma to znaczenia	37	67,3%
Wykształcenie zasadnicze zawodowe	9	17,3%
Specjalistyczne uprawnienia	4	7,7%
Wykształcenie średnie techniczne	2	3,8%
Wykształcenie wyższe techniczne	2	3,8%
Wykształcenie podstawowe	1	1,9%

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy wiedzą o możliwości przyjęcia osoby bezrobotnej w ramach przygotowania zawodowego dorosłych
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

8. Praktyki zawodowe uczniów szkół zawodowych

Wśród ogółu badanych pracodawców w ciągu ostatnich 5 lat jedynie 30,6% organizowało praktyki zawodowe dla uczniów szkół zawodowych (rysunek 40).

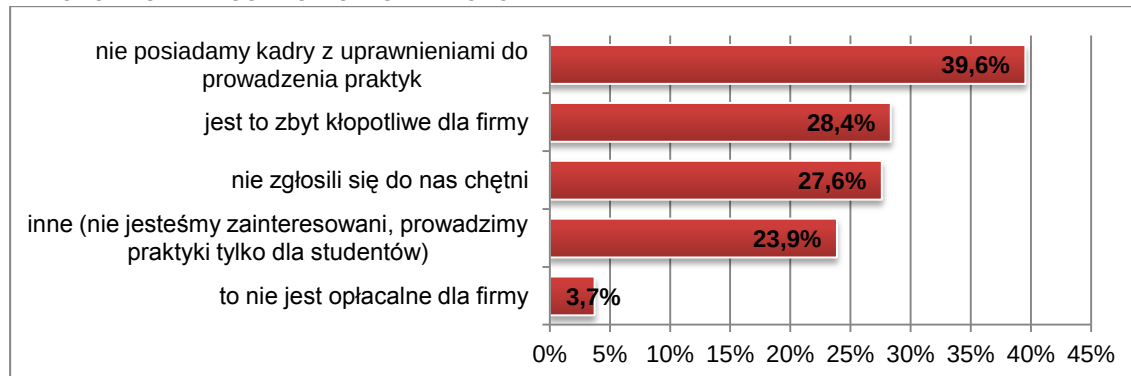
RYСУNEK 40. CZY W CIĄGU OSTATNICH 5 LAT W PAŃSTWA FIRMIE ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęstszą przyczyną nieorganizowania praktyk zawodowych w opinii respondentów jest fakt, iż nie posiadają oni kadry z uprawnieniami do prowadzenia praktyk (39,6% wskazań). Część przedsiębiorców nie podejmowała takiej działalności, ze względu na to, iż jest to zbyt kłopotliwe dla firmy (28,4%). Pozostałe osoby wskazały, iż do tej pory nie zgłosili się do nich żadeni chętni (27,6%), prowadzą praktyki dla studentów (23,9%), bądź praktyki zawodowe są dla firm nieopłacalne (3,7%) (rysunek 41).

RYСУNEK 41. PROSZĘ WSKAZAĆ DLACZEGO W PAŃSTWA FIRMIE NIE ORGANIZOWANO PRAKTYK ZAWODOWYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

* pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach nie odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Praktyki zawodowe uczniów najczęściej odbywają się w takich zawodach jak: kucharz, księgowy, mechanik, pracownik ogólnobudowlany. Rozkład pozostałych odpowiedzi przedstawia tabela 29.

TABELA 29. W JAKICH ZAWODACH NAJCZĘŚCIEJ ODBYWAŁY SIĘ PRAKTYKI ZAWODOWE UCZNIÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH?

	n	%
Kucharz	10	16,9%
Księgowy	8	13,6%

Mechanik	6	10,2%
Pracownik ogólnobudowlany	4	6,8%
Ekonomista	3	5,1%
Farmaceuta	3	5,1%
Fryzjer	3	5,1%
Piekarz	3	5,1%
Pracownik administracyjno-biurowy	3	5,1%
Rolnik	3	5,1%
Cukiernik	2	3,4%
Kasjer/sprzedawca	2	3,4%
Kelner	2	3,4%
Laborant	2	3,4%
Nauczyciel	2	3,4%
Ogrodnik	2	3,4%
Blacharz	1	1,7%
Dziennikarz	1	1,7%
Handlowiec	1	1,7%
Lekarz	1	1,7%
Leśnik	1	1,7%
Logistyk	1	1,7%
Masarz	1	1,7%
Pracownik produkcji okien	1	1,7%
Recepcjonista	1	1,7%
Ślusarz	1	1,7%
Pokojówka	1	1,7%
Aparatowy przetwórstwa mięsnego	1	1,7%

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe; % nie sumuje się do 100, gdyż respondent mógł wskazać więcej niż jedną odpowiedź*

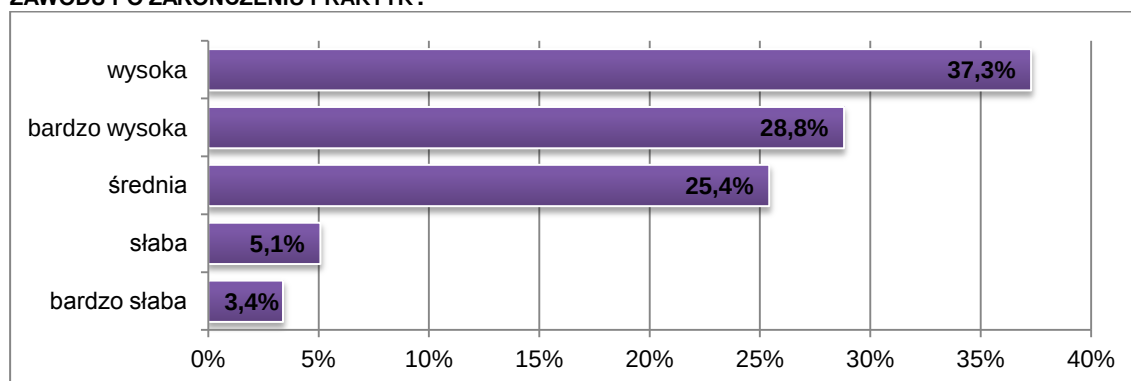
źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych pracodawców niemalże 40% oceniło praktyczne przygotowanie ucznia do wykonywania zawodu po zakończeniu praktyk jako wysokie. Inaczej zaś sytuacja przedstawia się w przypadku oceny stopnia przygotowania teoretycznego uczniów, gdyż ponad połowa (55,4%) badanych oceniła teoretyczne przygotowanie uczniów jako średnie (rysunek 42 i 43).

Powołując się na wyniki badania, średnia ocena przygotowania praktycznego uczniów wystawiona przez pracodawców wynosi 3,83, natomiast średnia ocena przygotowania teoretycznego uczniów wynosi 3,56¹.

¹ na pięcio-punktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo słabe”, a 5 „bardzo wysokie”

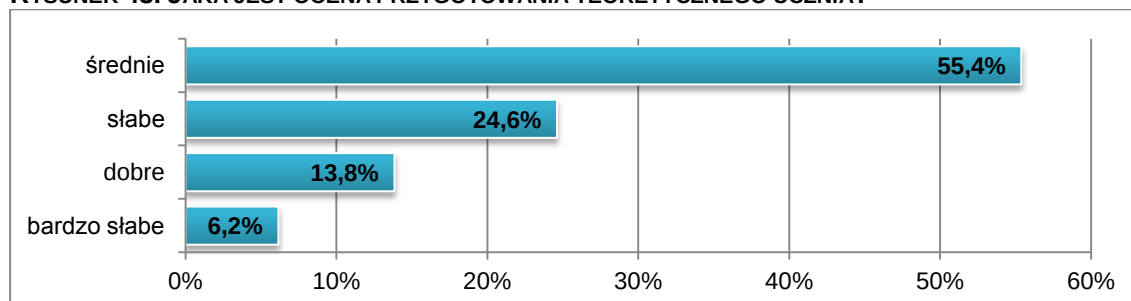
RYСУNEK 42. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA PRAKTYCZNEGO UCZNIA DO WYKONYWANIA ZAWODU PO ZAKOŃCZENIU PRAKTYK?

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

RYСУNEK 43. JAKA JEST OCENA PRZYGOTOWANIA TEORETYCZNEGO UCZNIA?

** pytanie to dotyczy tych respondentów, którzy zadeklarowali, że w ich firmach odbywały się praktyki zawodowe*

źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wnioski i rekomendacje

- ◆ analiza materiału badawczego wykazała, iż w powiecie goleniowskim w większości badanych przedsiębiorstwach nie planuje się znacznych zmian w strukturze zatrudnienia. Mimo to zauważyć można, że przedsiębiorcy często planują zwiększenie zatrudniania, bądź pozostawienie tego stanu na dotychczasowym poziomie,
- ◆ do zawodów kluczowych w powiecie można zaliczyć :
 - sprzedawcy sklepowi (ekspedienci),
 - nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego),
 - magazynierzy i pokrewni,
 - księgowi,
 - kierowcy samochodów ciężarowych,
 - mechanicy pojazdów samochodowych,
- ◆ w większości goleniowskich firm oczekuje się od pracowników wykształcenia zasadniczego zawodowego, bądź średniego technicznego,

- ◆ od osób zatrudnionych w zawodach kluczowych w opinii większości badanych firm pracownicy powinni posiadać takie umiejętności jak:
 - komunikatywność,
 - współpraca w grupie,
 - posługiwanie się urządzeniami technicznymi,
 - terminowa realizacja zaplanowanych działań,
 - logiczne myślenie, analiza faktów.
- ◆ najbardziej pożądanymi cechami psychofizycznymi u osób zatrudnionych w badanych firmach są:
 - uczciwość,
 - odpowiedzialność,
 - punktualność,
 - solidność,
 - kultura osobista,
- ◆ przedstawiciele goleniowskich firm w większości zadeklarowali, iż ma znaczenie miejsce zamieszkania pracowników - pracownicy powinni mieszkać blisko zakładu pracy. Jeśli zaś chodzi o płeć pracowników, to z badania wynika, iż cecha ta uzależniona jest od profilu działalności danej firmy – w badanych firmach w większości płeć pracowników nie ma znaczenia, bądź preferuje się zatrudnianie mężczyzn. Podobnie sytuacja przedstawia się biorąc pod uwagę oczekiwania pracodawców odnośnie wieku pracowników – w większości przypadków wiek osób zatrudnionych w badanych firmach nie ma znaczenia, bądź preferowaną kategorią wiekową są osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia. Badanie wykazało również, iż w opinii większego odsetka badanych nie ma znaczenie ustabilizowana sytuacja rodzinna, tak więc można stwierdzić, że życie osobiste pracowników nie wpływa na ich sytuację zawodową,
- ◆ w większości badanych firm pracodawcy nie wymagają od pracowników doświadczenia zawodowego, bądź oczekują, aby potencjalni pracownicy będą posiadali co najmniej 3 – miesięczny staż zawodowy,
- ◆ goleniowscy pracodawcy w większości uważają, że kwalifikacje pracowników są nie wystarczające i wymagają doszkolenia,
- ◆ połowa przedsiębiorców z badanego powiatu zadeklarowała, iż w ciągu ostatniego roku kierowali swych pracowników na szkolenia, głównie w zakresie BHP (szkolenie obowiązkowe), bądź związane ze specyfiką firmy. Natomiast ci pracodawcy, którzy nie organizowali szkoleń jako główną przyczynę takiej sytuacji wskazywali, iż jest to związane z wysokim kosztem szkoleń. Jednocześnie około połowa z nich wskazała, iż w najbliższym czasie planuje skierować swych pracowników na szkolenia,
- ◆ większość pracodawców, mimo iż wiedzą, że istnieje możliwość przyjęcia osoby bezrobotnej skierowanej przez urząd pracy na staż, bądź przygotowanie zawodowe w firmie, nie korzysta z takiej możliwości.

Ponadto badanie wykazało, iż w większości goleniowskich firm nie organizuje się praktyk zawodowych dla uczniów, głównie ze względu na brak odpowiedniej kadry, która posiada niezbędne uprawnienia do prowadzenia praktyk.

Przeprowadzone badania i uzyskane wyniki oraz szczegółowe rozpoznanie sytuacji i oczekiwań pracodawców w powiecie goleniowskim pozwoliły na stworzenie rekomendacji, które wynikają z różnego rodzaju danych zdobytych w trakcie procedury badawczej:

Lp.	Wnioski i rekomendacje
1.	Współpraca na większą skalę Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących oczekiwań pracodawców co do kwalifikacji i kompetencji potencjalnych pracowników. Współpraca ta miałaby polegać głównie na obustronnej wymianie informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego działania zarówno instytucji rynku pracy, jak i pracodawców (np. internetowa platforma komunikacji między PUP a pracodawcami, newsletter, bieżące sprawozdania z zapotrzebowania pracodawców na określone kwalifikacje czy szkolenia zawodowe, itp.)
2.	Przeprowadzanie na większą skalę szkoleń pracowniczych jako instrumentu motywowania oraz podnoszenia kwalifikacji zasobów ludzkich oraz jako element promocji kształcenia ustawicznego stanowiącego dobrą praktykę. Ma to na celu spowodowanie elastycznego podejścia do kariery zawodowej przez zachodniopomorskich pracowników i natychmiastowe reagowanie na zmiany zapotrzebowania lokalnego/regionalnego rynku pracy. Ponadto ważne jest aby uświadamiać osoby starające się o przyjęcie do pracy, jak ważne dla współczesnych pracodawców są cechy interpersonalne.
3.	Dostosowanie oferty szkoleniowej Powiatowego Urzędu Pracy oraz instytucji szkoleniowych do oczekiwań branżowych zgłaszanych przez lokalnych i regionalnych pracodawców , bowiem ofertę szkoleniową należy konstruować m.in. w oparciu o potrzeby regionalnego i lokalnego rynku pracy. Natomiast w województwie zachodniopomorskim brak jest szerszej współpracy między pracodawcami, a instytucjami rynku pracy w tym zakresie.
4.	Szersza promocja szkolnictwa zawodowego oraz specjalistycznego w regionie , w celu uzupełnienia niedoborów kwalifikacyjnych związanych w dużej mierze z deficytowymi zawodami technicznymi (m.in. wsparcie szkół zawodowych w rozwoju ich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym; większy nacisk na przeprowadzanie praktyk zawodowych w celu nabycia zwłaszcza wiedzy i kompetencji miękkich przez potencjalnych pracowników już na etapie ich edukacji na poziomie średnim).

5.	<i>Stały monitoring ogłoszeń o pracę dotyczących lokalnych rynków pracy</i> , w celu sprawnego ustalania trendów i tendencji popytowych, mające na celu jak najlepsze rozpoznanie specyfiki danego rynku, a tym samym rzetelne rozplanowanie podejmowanych na lokalnych rynkach działań związanych m.in. z inwestycjami czy rozszerzaniem działalności niektórych firm.
----	--